

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनचे

नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूर

नेक मानांकन 'ब' (गुणांकन २.७९)

योगधारणा म्हणजेच
आरोग्यमय जीवनशैली

नंदादीप

२०२१-२०२२

मुखपृष्ठाविषयी

२०२०-२१ कोरोना महामारीसारखी समस्या उद्भवली व मानवी जीवन विस्कळीत झाले. यातून आरोग्य सांभाळणे ही काळाची गरज निर्माण झाली. त्या दृष्टीकोनातून योगा म्हणजेच आरोग्यमय जीवनशैली एक प्रातिनिधिक छायाचित्र या मुखपृष्ठावर छापण्यात आले आहे.

संस्थापक अध्यक्ष

देशभक्त पद्मश्री डॉ. रत्नाप्पाण्णा कुंभार

(१५ सप्टेंबर १९०९ - २३ डिसेंबर १९९८)

व्यवस्थापन परिषद

मा. सौ. रजनीताई मगदूम
अध्यक्षा

मा. डॉ. प्रसाद मगदूम
उपाध्यक्ष

डॉ. व्ही. एन. मगदूम
सचिव

अॅड. वैभव पेडणेकर
सदस्य

मा. अॅड. अमित बाडकर
सदस्य

डॉ. एस. जे. फराकटे
सदस्य
प्राचार्य, नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स

डॉ. व्ही. ए. पाटील
सदस्य
प्राचार्य, डी.आर.के. कॉलेज ऑफ कॉमर्स

डॉ. आर. नारायण
सदस्य
प्राचार्य, शहाजी लॉ कॉलेज

डॉ. एस. जे. फराकटे
प्र. प्राचार्य

संपादक मंडळ

डॉ. सुनिल सुर्यवंशी
संपादक

प्रा. अभिजीत कांबळे
सह संपादक

देशभक्त डॉ. रत्नाप्पा कुंभार जयंती निमित्त कॉमर्स कोरमच्या भित्तिपत्रिकेचे उद्घाटन करताना मा. सौ. रजनीताई मगदूम

न्यूज बुलेटनचे अनावरण करताना

इंग्रजी विभागाच्या भित्तिपत्रिकेचे उद्घाटन करताना मा. सौ. रजनीताई मगदूम

मराठी विभागाच्या भित्तिपत्रिकेचे उद्घाटन करताना मा. सौ. रजनीताई मगदूम

समाजशास्त्र विभागामार्फत वृत्तपत्र कात्रणाच्या संग्रहाचे उद्घाटन करताना

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनच्या अध्यक्षा मा. रजनीताई मगदूम यांच्या वाढदिवसानिमित्त स्वागत करताना मा. प्राचार्य एस. जे. फराकटे सर

देशभक्त रत्नाप्पा कुंभार पुण्यतिथी निमित्त

प्रतिमा पूजन करताना संस्थेचे सर्व पदाधिकारी
प्राचार्य व प्राध्यापक आणि कर्मचारी वर्ग

महिला कक्ष व बेटा पढाओ बेटा बचाओ अंतर्गत
पोस्टर प्रदर्शन व रांगोळी प्रदर्शनाचे उद्घाटन

रांगोळी प्रदर्शनाची पाहणी करताना
संस्थेचे पदाधिकारी

महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त डॉ. बाबासाहेब आंबेडकराच्या
प्रतिमेचे पूजन करताना मा. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

इंग्रजी विषयामध्ये सेट परीक्षा उत्तीर्ण श्रद्धा तोरस्कर
या विद्यार्थीनीचे अभिनंदन करताना मा. प्राचार्य
डॉ. एस. जे. फराकटे

भूगोल विभागामार्फत "Say No to Plastic अभियानाला
सुरुवात करताना भूगोल
विभागप्रमुख डॉ. एस. पी. सुर्यवंशी व विद्यार्थी

कोविड १९ लसीकरण कॅपचे आयोजन

जागतिक सायकल दिनानिमित्त सायकल रॅलीचे आयोजन

जागतिक सायकल दिनानिमित्त सायकल रॅलीस मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

श्री शाहू महाराज स्मृतिदिनानिमित्त ६० सेकंद स्तब्ध राहून मानवंदना देताना प्राचार्य शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी

NSS विभागामार्फत श्री शाहू महाराज स्मृतिदिनानिमित्त प्रतिमापूजन

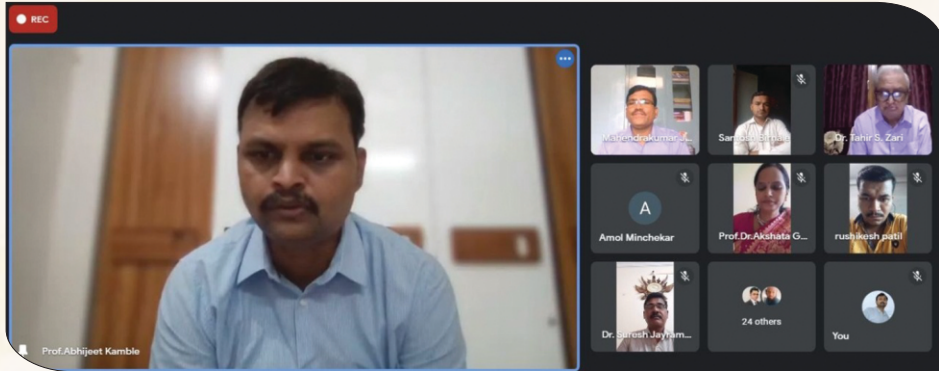
महिला कक्षामार्फत महिला दिनानिमित्त व्याख्यानाचे आयोजन

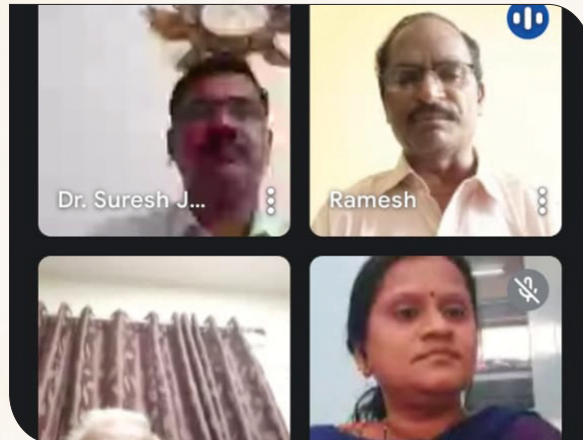
भूगोल दिनानिमित्त पर्यावरण संवर्धनासाठी मार्गदर्शन करताना

शिवाजी महाराजांच्या जयंती निमित्त प्रतिमा पूजन करताना

अग्रणी कॉलेज ऑनलाइन कार्यशाळा

अग्रणी महाविद्यालय ऑनलाइन कार्यशाळा

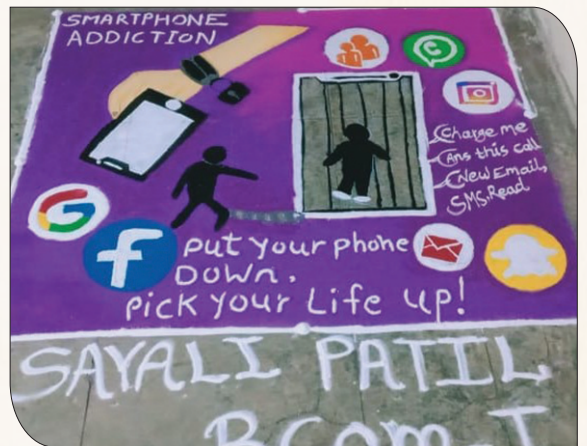
SANIKA VANSHE
B.Com. -I

महाराज प्रयोजक प्रादीप
११ मार्च

SIDDHI SHIRKE
B.Com. I

Prajakta Kalekar
12th Com

Sayali Kadam
Com. II

इंद्रजीत मारुती पाटील
(बी.कॉम.३)

अभिषेक अजय पाटील
(बी.ए-२)

स्वप्नेश विनोद सुतार
(बी.ए.-१)

श्रद्धा शंकर भेंडिगिरी
(एम.ए. १) इंग्रजी

प्रविण लक्ष्मण हदिमनी
(बी.ए.-२)

शुभम जगन्नाथ पाटील
(बी.कॉम.-३)

प्रथमेश सदाशिव मोरे
(बी.कॉम.-३)

अवधूत सुनिल परुळेकर
(बी.ए.-१)

ओमकार केरबा लाड
(एम.ए.-१)

अनिकेत संदिप नलवडे
(बी.कॉम.-२)

तुषार अनिल पाटील
(बी.ए.-२)

अथर्व श्रीकांत शिंदे
(बी.कॉम. १)

प्रतिक प्रविणकुमार कदम
(बी.कॉ. २)

अभिषेक निशाद
(बी.कॉम. १)

निखिल पाटील - अॅथलेटिक्स
स्पर्धेमध्ये सुवर्ण पदक

अवधूत परुळेकर
- ऑल इंडिया युनिव्हर्सिटी
स्वीमिंग स्पर्धेसाठी निवड

प्रथमेश मोरे
- ऑल इंडिया युनिव्हर्सिटी
स्वीमिंग स्पर्धेसाठी निवड

रितेश तोरस्कर
- तायक्वोदो
स्पर्धेमध्ये गोल्ड पदक

वरुण शिंदे
- तायक्वोदो स्पर्धेमध्ये
पदक सिल्वर

श्रद्धा भेंडिगिरी
- बॉक्सिंग स्पर्धेमध्ये
सुवर्ण पदक

झोनल व इंटर झोनल बास्केटबॉल विजेता संघ

इंटर झोनल व झोनल क्रिकेट विजेता संघ

VINOO MANKAD TROPHY 2021-22

MAHARASHTRA VS HIMACHAL PRADESH

**MAHARASHTRA
WON BY
4 WICKETS**

TOP PERFORMERS
ABHISHEK NISHAD - 4 WICKETS
RAJVARDHAN HANGARGEKAR - 3 WICKETS
KAUSHAL TAMBE - 30* RUNS

ABHISHEK NISHAD

MAHARASHTRA HAS QUALIFIED FOR KNOCKOUTS

विजू मंकड ट्रॉफी स्पर्धेमध्ये
सर्वात्कृष्ट खेळाडू क्रिकेट

वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक व प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

तासिका तत्वावरील प्राध्यापक व प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

प्रशासकीय सेवक वर्ग व प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

COLLEGE DEVELOPMENT COMMITTEE

Sr.No.	Name of the Committee Members	Designation
1.	Mrs. Rajanitai Magdum Chairman, Council of Education	Chairman
2.	Mr. Prasad Magdum Vice Chairman, Council of Education	Member
3.	Dr. Vishvanath Magdum Secretary, Council of Education	Member
4.	Prof. Mrs. A. A. Gawade Asst. Prof. Department of Sociology	Member (Faculty Representative)
5.	Prof. Dr. A. K. Shinde Head, Department of Marathi	Member (HoD, nominated by the principal)
6.	Mr. V. K. Kamat Head Clerk	Member (Non-Teaching Representative)
7.	Dr. Namdev Jadhav Assi. Prof., Shri Shahaji Chhatrapati Mahavidyalaya	Member (Research Representative)
8.	Mrs. Tanuja Shipurkar Secretary, Mahila Dakshata Samiti	Member (Social Service Representative)
9.	Prof. Abhijeet Kamble Head, Department of Commerce	Member (IQAC, Coordinator)
10.	Dr. S. J. Farakte I/c. Principal	Member Secretary

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL (IQAC)

Sr.No.	Name of the Member	
1.	I/C Prin. Dr. S. J. Farakate	Chairman
2.	Hon. Mrs. Rajanitai Magdum	Management Representative
3.	Hon. Dr. Vishvanath Magdum	Stakeholder, Council of Education
4.	Hon. Adv. Vaibhav Pednekar	Stakeholder, Council of Education
5.	Prof. Mrs. A. A. Gawade	Faculty
6.	Prof. Dr. A. K. Shinde	Faculty
7.	Shri. V. K. Kamat	Head Clerk
8.	Prof. Abhijeet Kamble	Co-ordinator
9.	Aniket Powar	Alumini Representative
8.	Pratamesh Dalavi	Student Representative

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशन, कोल्हापूर
नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूर
नॅक मानांकन 'ब' (गुणांकन २.७१)

● संपादक मंडळ ●

अध्यक्ष

प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

कार्यकारी संपादक

प्रा. डॉ. एस. पी. सुर्यवंशी

सहसंपादक

प्रा. अभिजीत कांबळे

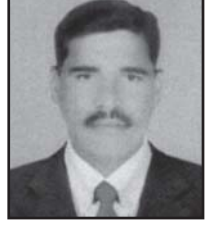
मुद्रक

भारती मुद्रणालय

शाहूपुरी ४ थी गल्ली, कोल्हापूर

(या अंकातील मजकुराशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.)

प्राचार्यांचे मनोगत

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशन संचलित नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स या महाविद्यालयाचा प्रभारी प्राचार्य म्हणून आपणाशी संवाद साधताना मला मनापासून अत्यंत आनंद होत आहे. गरीब, श्रमिक व वंचितांच्या शिक्षण प्रसाराचे ऐतिहासिक कार्य करणाऱ्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्यपदाचा कार्यभार सांभाळण्याचे काम मला लाभले. हा माझ्या शैक्षणिक कारकिर्दीतील एक अभिमानास्पद भाग आहे. शिक्षणक्षेत्रातील माझे अनुभव व प्रशासकीय कौशल्य याचा शक्य तेवढा वापर करून नाइट कॉलेजला शैक्षणिक उंचीवर नेण्यासाठी मी कटिबद्ध आहे.

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशन या संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष, महान क्रांतिकारक, स्वातंत्र्यसेनानी, भारतीय संविधान समितीचे सदस्य, सहकार महर्षी पद्मश्री देशभक्त डॉ. रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांनी या संस्थेची स्थापना सन १९५१ साली केली. या संस्थेअंतर्गत शहाजी लॉ कॉलेज, देशभक्त रत्नाप्पाण्णा कुंभार कॉलेज ऑफ कॉमर्स व आपले नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स कार्यरत आहे.

समाजातील गरीब, कष्टकरी, वंचित कामगार दिवसभर काम करून रात्रीच्या वेळी महाविद्यालयीन शिक्षणाची सोय उपलब्ध व्हावी आणि समाजातील गरीब, वंचित घटकांना विकासाची संधी प्राप्त व्हावी, या व्यापक समाजहिताचा विचार करून १९७१ मध्ये नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूरची स्थापना झाली. २०२१ या वर्षी ५० वर्षे पूर्ण करून महाविद्यालयाने रौप्य महोत्सवी वर्षात पदार्पण केले आहे.

वर्षभरातील विविध कार्यक्रमांचे 'अकॅडेमिक कॅलेंडर' तयार करून त्यानुसार उपक्रम घेतले जातात. महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांमध्ये कौशल्यविकास व्हावा, म्हणून अग्रणी महाविद्यालयांतर्गत मुलाखत कशी द्यावी, राजर्षी शाहू महाराजांचे शैक्षणिक कार्य, स्पर्धा परीक्षा आणि संशोधनमध्ये ग्रंथालयाचे स्थान, कोविड-१९ नंतर रोजगाराच्या संधी अशा उपयोजित विषयांवर ऑनलाईन कार्यशाळा घेण्यात आल्या. विद्यार्थ्यांना नव्या बदलांची व नव्या संधींची माहिती व्हावी, या हेतूने महाविद्यालय सतत नावीन्यपूर्ण उपक्रम राबवीत असते. विद्यार्थ्यांना व समाजाला उपयुक्त ठरतील, असे उपक्रम प्राधान्याने घेतले जातात.

'महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये अध्ययन व गुणवत्तेबरोबरच चिकित्सक विचार, समाजभान व कौशल्ये यांचा गुणात्मक व कृतिशील विकास व्हावा, यासाठी आम्ही सतत प्रयत्नशील असतो. नाइट कॉलेजमधील विद्यार्थ्यांचे प्रश्न, आर्थिक, कौटुंबिक समस्या त्यांच्या मर्यादा यांचा सतत अभ्यास करून त्यांना सर्वतोपरी साहाय्य करण्याचा आम्ही सतत प्रयत्न करीत असतो; सर्व प्रकारच्या प्रतिकूलतेवर मात करणारा एक संवेदनशील माणूस बनविण्याचा प्रयत्न आम्ही करीत असतो .

महाविद्यालयातील खेळाडूंनी आतापर्यंत बास्केटबॉल, क्रिकेट, क्रॉसकंट्री, बॉक्सिंग, अॅथलेटिक्स, स्वीमिंग आदी स्पर्धांमध्ये राज्यस्तरीय व आंतरविभागीय पातळीवर विजेतेपद पटकावून इतिहास रचला आहे. खेळाडूंना सर्व सुविधा देऊन त्यांना घडविण्याचा ध्यास व खेळाडूंनी आपल्या सर्वोच्च कौशल्यांचा केलेला अविष्कार यामुळे आमच्या महाविद्यालयाचा क्रीडा विभाग म्हणजे नामवंत खेळाडू घडविणारी प्रयोगशाळाच आहे. शिवाजी विद्यापीठास व महाराष्ट्रास उत्तमोत्तम खेळाडू आमच्या महाविद्यालयाने दिले आहेत.

प्राध्यापकांच्या गुणवत्तेवर व उपक्रमशीलतेवर महाविद्यालयाची गुणवत्ता अवलंबून असते. प्राध्यापकांनी शैक्षणिक,

संशोधनात्मक, विस्तार व सेवाकार्यामध्ये भरीव कामगिरी केली आहे. ग्रंथलेखन, शोधनिबंध प्रकाशन, राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रांमध्ये निबंध वाचन वगैरे मध्ये प्राध्यापकांनी भाग घेऊन आपली संशोधनशीलता सतत वृद्धिंगत ठेवली आहे. आजच्या काळात ज्ञानाची, संकल्पनांची देवाणघेवाण करून सहकार्याने काम करणे आवश्यक आहे. बदलत्या काळाचा वेध घेऊन महाविद्यालयाने विविध संस्थांबरोबर सामंजस्य करार करून कार्यक्षेत्र विस्तारले आहे.

महाविद्यालयातील विविध विभाग व समित्यांनी वर्षभर विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करण्याचा प्रयत्न केला. कॉमर्स फोरम, पर्यावरण क्लब, भाषा मंडळ, वाचनकट्टा सांजवात, अभ्यास सहली, अंधशाळा व कुष्ठरोग्यांच्या वसतिगृहास भेट, स्पर्धा परीक्षा, मोडी लिपी अभ्यासक्रम यांसारख्या अनेक उपक्रमांमधून विद्यार्थ्यांचा ज्ञानात्मक आणि भावनात्मक विकास करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्ष (IQAC), महिला कक्ष, राष्ट्रीय सेवा योजना, महाविद्यालय विकास समिती, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कक्ष इत्यादींद्वारे विविध उपक्रम राबवून महाविद्यालयाचा गुणात्मक आलेख उंचावत ठेवला आहे. नॅक, एन.आय.आर.एफ., ए.आय.एस.एच.ई. इत्यादींच्या मानांकन प्रक्रियेमध्ये महाविद्यालय सहभागी झाले आहे.

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयामध्ये तीस हजारांहून अधिक पुस्तके, उत्तमोत्तम दुर्मिळ ग्रंथ, संदर्भग्रंथ, कोष, वैचारिक व ललित साहित्य आहेत. तसेच पस्तीसहून

अधिक नियतकालिके लायब्ररीमध्ये येतात. स्पर्धा परीक्षांसाठी स्वतंत्र पुस्तकांचा विभाग आहे. विद्यार्थ्यांना बुकबँकेमार्फत मोफत पाठ्यपुस्तके दिली जातात. ग्रंथालयाचे सर्व कामकाज संगणकावर चालते. महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयामध्ये अनेक दुर्मिळ ग्रंथ उपलब्ध आहेत. OPAC आणि लायब्ररी मोबाईल ॲपसारख्या डिजिटल माध्यमातून लायब्ररी पूर्णपणे ऑनलाईन करण्याचा प्रयत्न सुरू आहे. महाविद्यालयातील विविध विभाग व समित्यांचे वर्षभरातील कार्य अहवाल नियतकालिकेमध्ये अंतर्भूत केले आहेत. त्यांच्या वाचनातून महाविद्यालयाची उपक्रमशीलता व गुणवत्ता आपल्या निदर्शनास येईल.

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनच्या अध्यक्षा सौ. रजनीताई मगदूम, उपाध्यक्ष श्री. प्रसाद मगदूम, सचिव डॉ. व्ही. एन. मगदूम संचालक अॅड. वैभव पेडणेकर, अॅड. अमित बाडकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली महाविद्यालयाची यशस्वी वाटचाल सुरू आहे. सर्व कर्मचारी, पालक व विद्यार्थ्यांच्या बहुमोल सहकार्यामुळेच आम्ही एक गुणात्मक उंचीवर पोहोचलो आहोत. सर्व कर्मचारी, पालक व विद्यार्थ्यांच्या बहुमोल सहकार्यामुळेच आम्ही एका गुणात्मक उंचीवर पोहोचलो आहोत. या पुढेही सर्वांचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळत राहील, असा मला विश्वास आहे.

– डॉ. एस. जे. फराकटे

प्र. प्राचार्य

नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूर

संपादकीय

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशन, नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्सचा शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ वार्षिक नंदादीप हा अंक आपल्या हाती सुपुर्द करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. वार्षिक नियतकालिका हे त्या-त्या महाविद्यालयाचा इतिहास जतन करीत असतात. नंदादीपच्या माध्यमातून आमच्या विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव मिळवा, त्यांच्या साहित्याला हक्काचे विचारमंच मिळावे, याचबरोबरच महाविद्यालयाच्या वार्षिक कार्याची नोंद व्हावी, अशा विविध हेतुंनी ते प्रसिद्ध करत आहोत.

थोर स्वातंत्र्यसेनानी डॉ. देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांनी १९७१ साली नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्सची स्थापना केली. वंचित, गरीब व कष्टकरी समाजातील मुलांच्या शैक्षणिक विकासासाठी रात्र महाविद्यालयाची स्थापना करून शिक्षणासाठीचे दारे उघडली. मानवी जीवन सुसंस्कारित व यशस्वी करण्यासाठी शिक्षणाची आवश्यकता असते. शिक्षण म्हणजे जीवन आणि जीवन म्हणजे शिक्षण होय. याच उद्देशाने प्रेरित होऊन या महाविद्यालयाची वाटचाल आजपर्यंत सुरू आहे.

विद्यार्थ्यांच्या भाव-भावना, विचार-आचार, इच्छा-आकांक्षा, कल्पना-स्वप्न, वेदना-संवेदनाचे प्रतिबिंब साहित्यात पडलेले असते. म्हणूनच साहित्य हे विद्यार्थी मनाचा आरसा असतो. विद्यार्थ्यांच्या या हळव्या संवेदनाच नंदादीप या अंकातील लेख, चरित्रात्मक लेख, संशोधनात्मक लेख, पुस्तक परीक्षण, समीक्षा, कथा, कविता इ. साहित्याच्या माध्यमातून व्यक्त केले आहे. तसेच महाविद्यालयाची गुणवत्ता, क्रीडानैपुण्य, उपक्रमशीलता, विद्यार्थ्यांची सर्जनशीलता घडवण्यासाठी या वर्षभरात जे-जे उपक्रम राबवले, जे-जे कष्ट घेतले ते या सुजाण पालक व सुज्ञ लोकांसमोर मांडले आहे. सदर अंक हा आमच्या भावभावनांचा, संवेदनांचा, प्रगतीचा व प्रयत्नांचा स्पष्ट आरसाच आहे, हे आपणास नक्कीच जाणवेल.

या अंक निर्मितीसाठी प्रेरणा व मार्गदर्शन करणारे आमच्या संस्थेच्या सन्माननीय अध्यक्ष सौ. रजनीताई मगदूम, उपाध्यक्ष श्री. प्रसाद मगदूम, सचिव डॉ. विश्वनाथ मगदूम, सदस्य अॅड. वैभव पेडणेकर व अॅड. अमित बाडकर या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार व्यक्त करतो. तसेच महाविद्यालयाचे प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे, सहसंपादक प्रा. अभिजीत कांबळे, प्राध्यापक वर्ग, कर्मचारी वर्ग व सर्व विद्यार्थ्यांचे सहकार्य लाभले. या अंकाच्या आकर्षक, सूत्रबद्ध छपाईसाठी भारती मुद्रणालयाचे श्री. निहाल शिपूरकर आणि सौ. तनुजा शिपूरकर व त्यांच्या सहकार्यांनी अथक प्रयत्न केल्याबद्दल सर्वांचे आभार मानून हा अंक आपल्या हाती सोपवित आहे.

डॉ. एस. पी. सुर्यवंशी
कार्यकारी संपादक

प्राध्यापक वर्ग

प्र. प्राचार्य : डॉ. एस. जे. फराकटे

वरिष्ठ विभाग

◆ वाणिज्य विभाग

प्रा. अभिजीत कांबळे – विभागप्रमुख

◆ मराठी विभाग

प्रा. डॉ. अरुण शिंदे – विभागप्रमुख

◆ इंग्रजी विभाग

प्रा. आर. पी. कांबळे – विभागप्रमुख
(सेवानिवृत्त : ३१/०४/२०२२)

◆ समाजशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. एम. ए. जाधव – विभागप्रमुख
प्रा. सौ. डॉ. ए. ए. गावडे

◆ भूगोल विभाग

प्रा. डॉ. एस. पी. सूर्यवंशी – विभागप्रमुख

◆ शारीरिक शिक्षण विभाग

प्रा. डॉ. एस. जे. फराकटे – विभागप्रमुख

◆ इतिहास विभाग

प्रा. आर. एस. रायमाने – विभागप्रमुख

◆ ग्रंथालय विभाग

प्रा. आर. के. राठोड (ग्रंथपाल)

तासिकातत्व

मराठी विभाग

◆ प्रा. नंदकुमार कुंभार

◆ प्रा. एन.बी. काळे

इंग्रजी विभाग

◆ प्रा. श्रीमती पी.बी. कोल्हे

अर्थशास्त्र विभाग

◆ प्रा. डी. डी. कुबेर

◆ प्रा. श्रीमती डॉ. एस. एन. शिंदे

◆ प्रा. डॉ. एम. व्ही. कुरणे

कॉमर्स विभाग

◆ प्रा. एन. ए. शिंदे

◆ प्रा. सौ. जे. एम. शेते

◆ प्रा. टी. एस. कांबळे

पर्यावरण विभाग

◆ प्रा. ए. बी. कांबळे

पदव्युत्तर विभाग (इंग्रजी)

प्रा. आर. पी. कांबळे

पदव्युत्तर विभाग (मराठी)

प्रा. डॉ. अरुण शिंदे

प्राध्यापक व प्रशासकीय वर्ग

कनिष्ठ विभाग

◆ इंग्रजी विभाग

प्रा. एम. एम. गायकवाड

प्रशासकीय सेवकवर्ग

श्री. व्ही. के. कामत	(मुख्य लिपिक)
डॉ. ए. बी. वाघवाले	(कनिष्ठ लिपिक)
श्री. एस. एस. मगदूम	(कनिष्ठ लिपिक)
श्री. एस. एस. पवार	(लिपिक)
श्री. एस. डी. निकम	(ग्रंथालय परिचर)
श्री. एस. एस. दळवी	(शिपाई)
श्री. एस. डी. काळे	(शिपाई)
श्री. एस. बी. गावडे	(शिपाई)
श्री. आर.एन.सुतार	(शिपाई)

दि प्रेस रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स ॲक्ट (नियम) क्र. ८ फॉर्म नं. ४ प्रमाणे आवश्यक माहिती

प्रकाशन स्थळ	: नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूर
मुद्रकाचे नाव	: श्री. निहाल शिपूरकर, द्वारा, भारती मुद्रणालय, कोल्हापूर
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: भारती मुद्रणालय, शाहूपुरी ४थी गल्ली, कोल्हापूर. फोन : २६५४३२९
प्रकाशकाचे नाव	: प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, आझाद चौक, कोल्हापूर - ४९६ ००२.
संपादकाचे नाव	: डॉ. सुनिल सुर्यवंशी
पत्ता	: नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, आझाद चौक, कोल्हापूर - ४९६ ००२.
मालकी	: कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनचे नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, कोल्हापूर
मी प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे जाहीर करतो की, वरील माहिती माझ्या समजुतीप्रमाणे बरोबर आहे.	

प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे

दुःखी माणसाला मदत करण्यासाठी
लांबलेला एक हात प्रार्थनेसाठी जोडलेल्या
दोन हातांपेक्षा अधिक उपयुक्त आहे.
- स्वामी विवेकानंद

❧ मराठी विभाग ❧

अंतरंग

मराठी विभाग

गद्य विभाग

व्यक्तिचित्र	: लक्षात नसलेला बाप : वैष्णवी शिंदे	९
वैचारिक लेख	: भ्रष्टाचार : माणुसकीला कलंक : शिवानी शरद पवार	१०
माहितीपर लेख	: हिंदी महासागर : सायली कदम	१२
संशोधनपर लेख	: कृषी पर्यटन : मिझबा खाटीक	१४
संशोधनपर लेख	: भारतीय संगीत आणि वाद्य प्रकार : श्रद्धा गुर्जर	१६
संशोधनपर लेख	: कोल्हापुरी गूळ : प्रथमेश श्रीकांत दळवी	१८
संशोधनकर लेख	: खिद्रापूरचे कोपेश्वर मंदिर : रोहित पाटोळे	२०

पद्य विभाग

मुलगी :	प्रथमेश प्रल्हाद अस्वले	१३
मला पण जगायचं आहे :	अजिंक्य शिंदे	२२
या तमाची...	: हर्षवर्धन तानाजी पाटील	२३
जात :	पूजा शिवाजी पोवार	२३
कोरोनास पत्र :	सुयोगिता तुकाराम सुतार	२४
देव :	सौ. मीनल शैलेश जाधव	२४
बापू :	प्रमोद ज्ञानदेव कांबळे	२५
एक यशस्वी उद्योजक व्हायचंय तुला :	सात्विक संदीप कांबळे	२५
आई :	अजिंक्य यशवंतराव शिंदे	२६

व्यक्तिचित्र

लक्षात नसलेला बाप

कु. वैष्णवी शिंदे
बी. कॉम. भाग २

पिता, वडील, बाबा, पप्पा, डॅडी लिहायला, बोलायला खूप चांगलं असतं; पण आपण प्रत्येकजण सहजपणे नेहमी जाणूनबुजून शब्द उच्चारतो तो म्हणजे बाप. त्याच बापाविषयी थोडं काही...

आई घराचं मांगल्य असते तर बाप घराचं अस्तित्व असतो. पण या घराच्या अस्तित्वाला खरंच आम्ही कधी समजून घेतलंय का? वडिलांना महत्त्व असूनसुद्धा त्यांच्याविषयी जास्त बोलत नाही. लिहीत नाही. आईकडे अश्रूंचे पाठ असतात, तर बापाकडे संयमाचे घाट असतात. आई रडून मोकळी होते; पण सांत्वन वडिलांनाच कराव लागतं आणि रडणाऱ्यापेक्षा सांत्वन करणाऱ्यावरच जास्त ताण पडतो; कारण पोरीचं लग्न, पोरांचं शिक्षण बाकी असतं. ऐपत नसते तरीही मुलाला मेडिकलला, इंजिनिअरिंगला प्रवेश मिळवून दिला जातो. ओढाताण सहज करून मुलाला पैसे दर महिन्याला पाठवले जातात. पण सर्वच मुले अशी नसली तरी काही मुले अशी असतात की ते तारखेला पैसा येताच मित्रांना परमिट रूममध्ये पाट्या देतात. ज्या बापाने पैसे पाठवले त्याच बापाची टिंगल करतात.

ज्या घरात बाप असतो. त्या घरात कोणी कर्ता जिवंत असतो. तो जरी काही करत नसला तरी तो त्या पदावर असतो आणि घरच्यांचं कर्म बघत असतो. कोणाचा मुलगा होणं टाळता येत नाही. पण बाप होणं टाळता येतं. कोणत्याही परीक्षेचा निकाल लागल्यानंतर आई जवळची वाटते, कारण आई जवळ घेते, कौतुक करते. पण गुपचूप जाऊन पेढ्यांचा पुडा आणणारा बाप कुणाच्याच लक्षात राहात नाही. ठेच लागली की आपल्या तोंडातून आई-गं ... हा शब्द बाहेर पडतो. कारण छोट्या छोट्या संकटांसाठी आई चालते. पण मोठी मोठी वादळ पेलताना बापच आठवतो.

वडिलांना खऱ्या अर्थाने समजून घेते ती त्या घरातली मुलगी वडिलांना जाणते, जपते. मुलाच्या नोकरीसाठी साहेबांपुढे लाचार पत्करणारा

बाप, मुलीच्या स्थळासाठी उंबरठा झिजवणारा बाप, घरच्यांसाठी स्वतःची व्यथा दडपणारा बाप खरंच, किती ग्रेट असतो ना?

वैचारिक लेख

भ्रष्टाचार : माणुसकीला कलंक

शिवानी शरद पोवार

बी. ए. भाग २

लहान असताना आपण पावसाळ्यात नेहमी एक गाण म्हणतो,

‘येरे येरे पावसा तुला देतो पैसा ।

पैसा झाला खोटा पाऊस आला मोठा।’

लहानपणीच का होईना आपण पावसाला आमिष दाखवतो व पाऊसही येतो. अगदी धो धो पण आपला पैसा खोटा असतो. आपण देवळात जाऊन नवस बोलतो आणि देवालाही भ्रष्ट करतो.

आपण म्हणतो, मेरा भारत महान; पण या भारतात भ्रष्टाचारासारखे घाणेरडे कृत्य चाललंय आणि भ्रष्टाचार आज आपलं जाळं पसरत चाललंय अगदी गरिबापासून ते श्रीमंत, पद असलेल्या व्यक्तीपर्यंत भ्रष्टाचाराचं जाळं पसरलंय तरीसुद्धा आपण म्हणतो, मेरा भारत महान.

मुलाला शाळेत घालायचं आहे. मग काय डोनेशन? डोनेशनच्या रूपात भ्रष्टाचार आहे. पुढे

त्यांना चांगली नोकरी हवी आहे. मग आणि वशिला पुढे. वशिलाचा रूपात भ्रष्टाचार. जीवनातल्या कुठल्याही रंगात भ्रष्टाचाराचा रंग आहे. तहसीलमध्ये कागदपत्र हवेत पैसे टाका. टेलिफोन कनेक्शन हवे पैसे टाका. एवढेच नाही तर अन्न हे परब्रह्म. पण त्यात सुद्धा प्रचंड भेसळ आणि अन्नाच्या नावावर भ्रष्टाचार. तरीही मेरा भारत महान.

माणसांच्या मनात माणुसकीच राहिली नाही. मग असंच येणारा पैसा आणि पैसा हेच माणसाचं दैवत झालेले आहे. पैसाने माणसाला माणसातून उठवून पशू बनवले आहे.

समोरच्याचा विचार न करता स्वतःचा खिसा भरणारा क्रूर पशू.

पैसा हेच भ्रष्टाचाराचे मूळ आहे. त्याच पैशासाठी माणूस काहीही करायला तयार असतो. पण खरं समाधान पैशात नाही. जोपर्यंत हे माणसाला समजत नाही. तोपर्यंत भ्रष्टाचार आपल्यावर अधिराज्य गाजवणारच; पण असं होणार कधी? तरी मेरा भारत महान.

अगदी काही दिवसांपूर्वी झालेली मॅच फिक्सिंग खरे पाहाता प्रत्येक भारतीय खेळाडूला त्यांच्या गरजेपेक्षा नक्कीच जास्त पैसा मिळतो. वरून रसिकांचं प्रेम. तरीही केवळ ते पैशाच्या मोहात पडतात. किती लाजिरवाना प्रकार आहे. हा माणूस असमाधानी असतो. पण त्यांनी दुसऱ्याच्या समाधानाचे पण भान ठेवावे. असा खेळाडू असणारा, तरीही मेरा भारत महान.

कुठलाही राजकीय नेता किंवा राजकीय पक्ष भ्रष्टाचारापासून दूर राहात नाही. त्यांची तर भ्रष्टाचाराची यादी खूप मोठी असते. युरिया घोटाळा आदर्श घोटाळा, चारा घोटाळा बोफर्स प्रकरण आणि असे पुष्कळ राजकारणी लोक सर्वसाधारण जनतेची

पिळवणूक करून स्वतःचे खिसे भरतात. असे राजकारणी लोक असणारा, मेरा भारत महान. ज्या देशात जयललिता, लालू प्रसाद यादव, हर्ष मेहता आणि आजचा केतन राहातात अगदी उजळ माथ्याने. 'मेरा भारत महान' ज्या देशातील चित्रपटसृष्टी एक ना दोन भाईंच्या जोरावर चालते. तेथे एक कलाकार पैशाला बळी पडतो आणि पूर्ण चित्रपटसृष्टीच काळाबाजार बनते. आपला भारत या कलाकारांना उच्च स्थान देतो. अशा कलाकारांचे या देशात असणे तरीही मेरा भारत महान. सरते शेवटी पैसा हाच सर्वस्व मानले जाते. गरीब सर्वसाधारण लोकांचा विचार केला जात नाही. तरीही मेरा भारत महान.

माहितीपर लेखन

हिंदी महासागर

सायली कदम
बी. कॉम. भाग-२

आफ्रिका, आशिया आणि ऑस्ट्रेलिया या तीन खंडांनी वेढलेला हिंदी महासागर जास्त विस्तृत नाही. जगातील सर्व महासागर व्यापलेल्या एकूण पाण्यापैकी केवळ वीस टक्के पाणीच हिंदी महासागरात आहे. तिन्ही भूखंडांनी मर्यादित केलेली याची किनारपट्टी बरीचशी नियमित आहे. आफ्रिका, अरेबिया, पश्चिम ऑस्ट्रेलिया व पश्चिम भारतातील दख्खनच्या गोंडवन कालखंडातील अवशिष्ट पर्वतांनी याची किनारपट्टी बनलेली आहे.

हिंदी महासागर दक्षिणेकडे अंटार्क्टिक खंडापर्यंत पसरला असून, येथे तो अटलांटिक आणि प्रशांत महासागरात विलीन होतो. या महासागराचं मुख्य वैशिष्ट्य म्हणजे त्याचा फार मोठा भाग दक्षिण गोलार्धात पसरलेला आहे. उत्तरेला जो जमिनीनं सीमित केला गेल्यामुळं त्याला विशिष्ट आकार प्राप्त झाला आहे.

हिंदी महासागराला तळभागाची रचना अगदी अलीकडेच बरीचशी स्पष्ट झाली आहे. हिंदी महासागराची सरासरी खोली ४००० मीटर असून 'सागरी मैदान' (Deep Sea plain) या विभागानं या महासागराचं ६० टक्के इतकं मोठं क्षेत्र व्यापलं आहे. हे मैदान २००० ते ३००० फॅदम (३६०० ते ५४०० मीटर) खोलीवर आहे. समुद्रबुड जमिनीची (continental shelf) सरासरी खोली २०० मीटर

आहे. रुंदी मात्र सर्व ठिकाणी सारखी नाही. अंदमान समुद्र बंगालचा उपसागर व अरबी समुद्रात साधारणपणे १९० ते २१० किलोमीटर रुंदीची समुद्रबुड जमीन आहे. जावा, सुमात्रा बेटांभोवती व ऑस्ट्रेलियाच्या दक्षिण किनाऱ्यापाशी फक्त १६० किलोमीटर रुंदीचीच समुद्रबुड जमीन आढळते. पूर्व व मादागास्कर बेटाभोवती ही रुंदी इतकी कमी नाही. या महासागरातील समुद्रबुड जमिनीवर अनुतट प्रवाळ खडक (Fringing coral reef) रोधक प्रवाळ खडक (Barrier coral reef) आणि कंकणाकृती प्रवाळ खडक (Atoll) मोठ्या प्रमाणावर आढळतात. भूखंड उतार (continental slope) हा विभाग अतिशय तीव्र उताराचा असून तो अनेक ठिकाणी १० ते ३० अंश इतका दिसून येतो.

हिंदी महासागरात ४००० मीटर खोलीवर आढळणारी मध्यवर्ती पर्वतरांग अटलांटिक महासागरातील 'अटलांटिक रीज' प्रमाणेच पसरली आहेत. अटलांटिक रीजपेक्षा ही पर्वतरांग अधिक रुंद आहे. मात्र, या पर्वतरांगेची शिकारं फार मोठ्या प्रमाणावर सागरपृष्ठावर उघडी पडलेली नाहीत. उत्तरेस लक्षद्वीप बेटांपासून या रांगेची सुरुवात होते. येथे पर्वतरांगेची रुंदी, जवळजवळ ३२० किलोमीटर आहे. यास 'लक्षद्वीप छागोस रीज' असं म्हटलं जातं.

विषुववृत्तापासून ३० अंश दक्षिण अक्षवृत्तापर्यंतच्या भागाला 'छागोस-सेंट-पॉल रीज' म्हणतात. २० अंश दक्षिणेच्या पुढं ही पर्वतरांग थोडी आग्नेय दिशेला वळते. ६५ ते ११० अंश पूर्व रेखावृत्तांच्या दरम्यान असलेल्या या पर्वतरांगेचा भाग बराच विस्तृत असून ५०, अंश दक्षिण अक्षवृत्तापर्यंतच्या या प्रदेशास 'अॅमस्टर रडॅम - सेंट पॉल' पठार असं म्हटलं जातं. यापुढं या पर्वतरांगेला दोन फाटे फुटतात. पश्चिमेकडील फाट्याला 'गॉसबर्ग रीज' व पूर्वेकडील म्हणून ओळखण्यात येतं.

प्रशांत आणि अटलांटिक महासागरात जरा खोल गर्ता आढळतात; त्या या महासागरात अभावानंच आढळतात. जावा बेटाजवळील 'सुंदा' ही ७४५० मीटर खोलीची गर्ता हा एक अपवाद! इथल्या सामुद्रिक बेटांची संख्याही मर्यादित आहे. मादागास्कर, श्रीलंका, सेशेल्स अशी काही बेटं ही तर मुख्य भूमिखंडाचे समुद्र गेलेले भागच आहेत. अंदमान आणि निकोबार ही बंगालच्या उपसागरातील बेटं म्यानमारमधील आराकाम यांना पर्वताच्या समुद्रात घुसलेला आहे.

मुलगी

कंटाळलात का हो आई-बाबा मला,
मी नको का? वाटते तुम्हाला

मुलगी आहे म्हणून, निघालात गर्भपात करायला
असा करू नका हो गुन्हा, फक्त जन्म द्या मला.

आदर्श घडवेन नवा आणि दिवा लावीन दोन्ही घरला
पहा थोडे पी.टी. उषाला, बघा त्या किरण बेदीला

कल्पना चावला, जो भिडून आली गगनाला
त्यांनी पण जन्म घेतलाय, मुलीच्याच जातीला
विसरून मुला-मुलीच्या भेदभावाला
गर्भपात न - करता जन्म द्या मला,
जन्म द्या मुलीला

प्रथमेश प्रल्हाद अस्वले
बी.ए. ३

संशोधनपर लेख

कृषी पर्यटन

मिझबा खाटीक

बी.कॉम. २

कृषी पर्यटनात पर्यटकाला शेती व अन्न-निर्मितीच्या प्रक्रियेची अनुभूती घ्यायची असते. हा अनुभव आपल्याच शेतावर शेतकरी सहजपणे देऊ शकतो. त्यासाठी गरज असते ती पिकांच्या हिरवाईने नटलेली, सुबक-सुंदर दिसणारी, फुलाफळांनी बहरलेल्या शेतीची सुरुवातीला तरी कृषकाला त्यासाठी काही वेगळा खर्च करावा लागत नाही.

पर्यटक आपल्या खर्चाने शेतापर्यंत येतात. आनंदी होतात व शेतकऱ्याला प्रतिष्ठा व आर्थिक मोबदला देऊन शेताचा पाया मजबूत करतात. एवढेच नाही तर केंद्र पसंत पडले तर त्याचा बोलबालाही करतात.

असे असले तरीही, आजमितीला शेतीमध्ये काम करण्यासाठी सक्षम तरुणांनी येण्याची सुतराम शक्यता नाही. स्वेच्छेने तरुणवर्ग शेती करत नाही किंवा करू इच्छित नाही. शेतीची नावड ही समस्या सबसिडी यांत्रिकीकरण, बँक लोन अशा आर्थिक मार्गाने किंवा कृषिमित्र, कृषिभूषण यासारखे सन्मान देऊन सुद्धा सुटण्यासारखी नाही. अन्नदाता शेतकऱ्याने उन्हातान्हात राबल्यामुळे आपली भूक लागली जाते. याविषयी कृतज्ञता तर सोडाच; पण साथी जाणीवही समाजातील कुणाला नसते. कृषिवलांना अविरत कष्टाच्या, निसर्गाच्या लहरींवर

अवलंबून असणाऱ्या बेभरवशाच्या शेतीच्या कामासाठी प्रतिष्ठा मिळणे आवश्यक आहे हे निश्चित.

शहरवासीय बांधवांनी, ज्यांच्याकडे शिक्षण, नोकऱ्या, पैसा, सत्ता, बुद्धी, वाहने इत्यादी प्रकारची शक्ती आहे, त्यांनी अन्ननिर्मितीचे काम करणाऱ्या शेतकऱ्याच्या अंगणात जाऊन त्याला प्रतिष्ठा व आपला आर्थिक सहभाग जाणीवपूर्वक दिला पाहिजे. समक्ष शहरवासीय खेड्यातील ज्या हिरव्या शेतावर जाऊन शेतकऱ्याला भेटतील त्या अंगणाचे नाव 'कृषी पर्यटन' होय.

कृषी पर्यटनाचे फायदे :

१) चांगले मित्र जोडणे जमते - कृषी पर्यटन प्रकल्पामुळे नानाविध शासकीय अधिकाऱ्यांशी गाठीभेटी होतात. अनेक प्रकारचे व्यावसायिक, शिक्षक, विद्यार्थी, पालक, डॉक्टर्स, विविध ठिकाणच्या लोकांशी संबंध येतात. त्यातून खूप चांगले मित्र मिळू शकतात. हे मित्र आपल्याला अडचणीला फार मदत करतात, हा आमचा अनुभव आहे.

२) रोजगार निर्मिती

कृषी पर्यटन केंद्रामध्ये आपल्या गावातील अगदी कमकुवतापासून अत्यंत चाणाक्ष अशा प्रत्येक स्थानिक गरजवंताला आत्मसन्मानाने रोजगार मिळू शकतो.

३) लोक परंपरांचे जतन :

आपली स्थानिक संस्कृती सोडून कुठल्याही वेगळ्या संस्कृतीचे लांगुलचालन करण्याची गरज भासत नाही. आपली भाषा, आपले खाद्यपदार्थ, आपल्या चालीरीतींचे पालन करून पर्यटकांची वाहवा मिळवता येते.

४) स्वच्छ भारत अभियानाशी जोडणी :

कृषी पर्यटन केंद्रात आजूबाजूच्या गावातील मुले मदतीसाठी येत असतात. त्यांना वेळोवेळी दिलेल्या शिक्षणानुसार त्यांच्यामध्ये पर्यटन संस्कृती रुजते. पर्यावरण जपले जाते. पर्यटकांच्या येण्याशी रोजीरोटीचा संबंध असल्याने प्रदूषणमुक्त स्वच्छ परिसर ठेवण्याचे सार्वत्रिक प्रयत्न केले जातात. परिसर स्वच्छतेची हमी आपोआप घेतली जाते.

५) राष्ट्रीय एकात्मता साधणे :

शेतकऱ्यांकडे निरीक्षण व अनुभवामुळे निसर्गात सजीवसृष्टीतील गमतीजमती खजिना असतो. आवाजावरून पक्षी ओळखायला जमते. वारा वाहाण्याच्या दिशेवरून हवामानाचा आडाखा बांधण्याचे कसब त्या ठायी असू शकते. आत्मविश्वासाने प्रवेश करतो. गाव व शहर यातील दरी कमी होते. राष्ट्रीय एकात्मता साधली जाते.

६) अधिक अन्नधान्य उत्पादन :

कृषी पर्यटनात पाहुणे शेतावर मजेखातर आलेले असतात. शिवारफेरी हा त्यांच्यासाठी अविभाज्य घटक असतो. त्यामुळे शेतकरी सतत आपली शेती अधिक उत्पादन देणारी फळतीफुलती असेल याकडे कटाक्षाने लक्ष ठेवून असतो.

कृषी पर्यटन केंद्र सुरू करण्याबाबत :

कृषी पर्यटन केंद्र आपल्या शेतावर सुरू करायचे असले तर त्यासाठी लक्षावधी रुपयांचे 'प्रोजेक्ट' करण्याची काहीही आवश्यकता नाही. शेतकऱ्याने एक बेताचे कॉटेज बांधायला पाहिजे. येथे टॉयलेट मोठे व स्वच्छ असावे.

आपल्या ठिकाणाचे वैशिष्ट्यपूर्ण, रुचकर अन्न पदार्थ आग्रहाने वाढले जावेत. शुद्ध पिण्याच्या गरज पूर्ण केली जावी. आपले केंद्र चकचकीत - झगझगीत असण्याची गरज नाही. परंतु, केंद्र चालकाकडे खालील गुण जरूर असावेत.

१) अनोळखी पाहुण्यांची सेवा करण्याची वृत्ती.

२) सौंदर्य दृष्टी.

३) आपल्या टीमकडून नियोजनबद्ध काम करून घेण्याचे कसब.

४) पाहुण्यांच्या दिवसाचे योग्य नियोजन-

अ) वाढत्या लोकसंख्येसाठी अन्नाचा तुटवडा सक्षम तरुण शेती कसण्यासाठी पुढे आल्यास अन्नाचा तुटवडा पडणार नाही.

ब) जागतिक तापमान वाढ :

'एसाआरटी' सारख्या तंत्राचा अवलंब केल्यास कर्बाचे स्थिरीकरण होऊन तापमान वाढीची तीव्रता कमी होईल.

परिवर्तनाशी प्रगती निगडित असते. हा मंत्र ध्यानात ठेवून स्वतःमध्ये व परिसरात योग्य बदल घडवून शेतकऱ्यांनी कृषी पर्यटनाच्या माध्यमातून आपली प्रगती साधून आत्मसन्मानयुक्त उत्तम जीवन जगण्यासाठी पुढे यावे.

संशोधनपर लेख

भारतीय संगीत आणि वाद्य प्रकार

श्रद्धा गुर्जर

बी.कॉम. १

एका संस्कृत सुभाषितानुसार 'संगीत' या शब्दात गायन, वाद्य आणि नृत्य या तिन्ही संगीतमय आविष्कारांचा अंतर्भाव होतो. भारतीय संगीताचा उगम हा दंतकथा आणि आख्यायिका यांमध्ये सापडतो. या सर्व कला म्हणजे महादेवाची म्हणजेच शंकराची-रुद्राची निर्मिती मानली जाते. वैदिक वाङ्मयाच्या सूचीतून असे सिद्ध होते की, प्राचीन काळी तंतुवाद्ये, वायुवाद्ये व तालवाद्ये या वाद्यप्रकारांतील अनेकविध वाद्ये वापरात असत. बासरीवाचून कृष्णाची, डमरू-वाचून भगवान शंकराची किंवा वीणेवाचून देवी सरस्वतीची कल्पनाच करवत नाही. भारतीय संगीत वाद्यांचे चार प्रकारात वर्गीकरण केलेले आहे. तत आणि वितत (तंतुवाद्ये), घन (घनरूप वाद्ये), सुषिर (वायुवाद्ये), आणि अवनद्धर (तालवाद्ये). तंतुवाद्ये दोन प्रकारची असतात-ज्यांच्या तारा (बोटाने किंवा नखीने) छेडल्या जातात अशी (plucked) आणि ज्यांच्या तारांवरून गज फिरवला जातो अशी (bowed). तारांच्या (तंतूंच्या) प्रमुख संचाखेरीज, या वाद्यांना सामान्यतः कित्येक संवादी असे स्वर घुमवू शकणाऱ्या - आस देणाऱ्या तारा (तंतू) असतात. यांतील काही वाद्ये पट्ट्या असलेली असतात, तर काहींना पट्ट्या नसतात आणि त्यांच्या दोन्ही

टोकांना एक किंवा दोन भोपळे जोडलेले असतात. ते ध्वनिमंजुषेचे कार्य करतात.

सारंगी हे सर्वात लोकप्रिय अशा वाद्यांपैकी एक वाद्य आहे व ते मुख्यतः गवयाच्या मैफलीत साथ करण्यासाठी वापरले जाते. सुरुवातीला हे वाद्य भटके गायक वापरत असत. मौखिक (आवाजाला) साथ करण्यात सर्वोत्कृष्ट वाद्य म्हणून सारंगीला महत्त्व प्राप्त होण्याचे कारण मौखिक संगीताशी असणारे त्याचे अचूक (निर्दोष) स्वरसाधर्म्य होय. सारंगीची लांबी दोन फूट असते आणि ते वाद्य गजाच्या साहाय्याने वाजवले जाते. त्याच्या पुढील बाजूस असलेल्या तीन मुख्य तारा (तंतू) आतड्यांपासून (guts) बनवलेल्या असतात आणि संवादी (sympathetic) अशा ३५ ते ४० इतर तारा असतात. जेव्हा मुख्य तारांवरून गज फिरतो तेव्हा

तो संवादी तारांवरूनही फिरतो. संवादी तारा अत्यंत नादमधुर अशा कंपनलहरी निर्माण करतात.

स्वरनिनादासाठी दोन्ही टोकांना प्रत्येकी एक एक भोपळा जोडलेली वीणा हे सर्वात मधुर ध्वनी निर्माण करणारे तंतुवाद्य होय. आडव्या पट्ट्यांवरील तारा छेडून ती वाजवली जाते. ते बहुधा सर्वात प्राचीन काळी ज्ञात असलेले वाद्य असावे. संगीताच्या क्षेत्रात पंधराव्या शतकाच्या सुमारास सतारीने प्रवेश करेपर्यंत वीणेचे संगीतातील स्थान सर्वोच्च होते.

सतारीला १९ ते २३ आडव्या पट्ट्या असतात व त्या आतड्याच्या किंवा रेशमी धाग्यांनी बांधलेल्या असतात. या पट्ट्या हलवता येण्याजोग्या असतात. त्यायोगे वादकाला अत्यंत सूक्ष्म अशा सुरापर्यंत ती संवादी करून घेता येते. सतारीला सात मुख्य तारा असतात आणि अत्यंत सुरेल नाद मधुर ध्वनीनिर्मितीसाठी त्याखाली ध्वनी वृद्धिंगत करणाऱ्या अनेक तारा असतात. तारा छेडण्यासाठी वादक आपल्या उजव्या हाताच्या तर्जनीमध्ये एक त्रिकोणी मिजराफ (नखी) बसवतो व त्याच वेळी त्याचा डावा हात तारा व पट्ट्यांवरून इष्ट स्वरनिर्मितीसाठी फिरत असतो.

सनई हे आणखी एक वायुवाद्य होय. भारतातील एखाद्या पवित्र सोहळ्याची सनईच्या सूरांशिवाय कल्पना करणे केवळ अशक्य होय. याचे कारण सुरुवातीला त्याचा वापर मंदिरात होत असे. त्याचा निनाद मधुर असतो व तो फार मोठ्या श्रोतृवृंदापर्यंत पोचू शकतो आणि म्हणूनच सर्व धार्मिक व सामाजिक सोहळ्यांत (हमखास) वाजवले जाणारे वाद्य अशी सनईची ख्याती झाली आहे. भारतीय संगीतात पाश्चात्यांच्या पियानोशी तुलना करता येईल, असे एक वाद्य आहे. ते वाद्य म्हणजे हार्मोनियम-बाजाची

पेटी. त्याच्यावर काळ्या व पांढऱ्या पट्ट्यांची मिळून एक मालिका बसवलेली असते व ते भात्याच्या साहाय्याने स्वरनिर्मिती करते. भारतीय संगीताच्या गायनाच्या किंवा वाद्यसंगीताच्या मैफलीला तालवाद्यांची साथ असल्याशिवाय परिपूर्णता येत नाही. भारतीय संगीताचे महत्वाचे अंग असलेला जो 'ताल' तो तालवाद्यापासून मिळतो. वैदिक कालखंडाच्या प्रारंभीच्या काळात वृत्तचितीच्या आकाराची तालवाद्ये वापरात असत. ती अजूनही वाजवली जातात. त्यांतील अरुंद टोकाचा भाग हा उजव्या हाताने व काहीसा रुंद टोकाचा भाग हा डाव्या हाताने वाजवला जातो. ही वाद्ये मृदंग व पखवाज या नावांनी ओळखली जातात. असे म्हटले जाते की, भगवान शंकर ह्यांच्या वैश्विक तांडव नृत्याच्या साथीला सदैव मृदंग हे वाद्य वाजवले जात असे. भगवान शंकराच्या हातात डमरू हे वृत्तचितीच्या आणि तासिकापात्राच्या आकाराचे वाद्य असे. पखवाज ह्या वाद्याचे (दोन) भाग पाडले गेले. अरुंद तोंडाच्या भागाचा 'तबला' झाला आणि अधिक अरुंद तोंडाचा भाग हा 'बाया' किंवा 'डग्गा' झाला. ही तालवाद्ये जरी मैफल अधिक श्रवणीय (प्रभावी) व्हावी यासाठी साथीला वापरली जात असली तरी ती प्रत्येकी स्वतंत्रपणेही वाजवली जातात. शेवटच्या प्रकारातील वाद्ये घनवाद्ये म्हणून ओळखली जातात. त्यांना भारतीय शास्त्रोक्त संगीतात संगीतदृष्ट्या फारसे महत्वाचे स्थान नाही. घंटा, त्रिकोण, झांज, मंजिरी, गाँग व कडतल या त्या प्रकारच्या वाद्यांची काही मोजकी उदाहरणे होत. ती एखाद्या विशिष्ट सूत्रानुसार वाजवणे शक्य नसल्याने कधीकधी ती भारतीय शास्त्रोक्त संगीतप्रेमींकडून रसभंग करणारी मानली जातात.

संशोधनपर लेख

कोल्हापुरी गूळ

प्रथमेश दळवी

बी.ए. भाग. ३

कोल्हापूर जिल्हा हा सह्याद्री पर्वताच्या कुशीत वसलेला एक निसर्गसंपन्न जिल्हा आहे. एकूण आठ नद्यांनी तसेच लहान-मोठ्या धरणांनी व्याप्त असलेला परिसर असल्याने ऊस हे जिल्ह्यातील प्रमुख पीक आहे. कोल्हापूर जिल्ह्यात उसापासून गुळाची निर्मिती करणे हा ग्रामीण भागातील एक महत्वाचा कुटिरोद्योग आहे. भारतीय संस्कृतीत अगदी प्राचीन काळापासून गूळ आणि काकवीला खाद्यपदार्थाचा दर्जा प्राप्त झालेला आहे. जिल्ह्यात उसाला अनुकूल असलेले वातावरण पाहून कोल्हापूरचा राजा राजर्षी शाहू महाराज यांनी कोल्हापुरात गूळ उत्पादनास चालना दिली. शाहू महाराजांच्या प्रयत्नांमुळे तसेच कोल्हापुरी गुळासाठी असलेल्या भौगोलिक वातावरणामुळे आणि गुन्हाळघरात गूळ तयार करायच्या कोल्हापुरी पद्धतीमुळे कोल्हापूरच्या गुळाला विशिष्ट महत्त्व आहे. ऊस शेती व गुन्हाळ या उद्योगामुळे अनेक बेकार तरुणांना उदरनिर्वाहासाठी रोजगार मिळतो.

उसापासून गूळ तयार करणे हा ग्रामीण भागातील एक महत्त्वपूर्ण व्यवसाय आहे. रोजच्या आहारातील पदार्थाला गोडी आणण्यासाठी पूर्वी अधिक वापर केला जात असे. परंतु जसजशी साखर कारखानदारी वाढू लागली तसतसा गुळाचा वापर कमी होत गेला. मात्र कोल्हापूर जिल्ह्यात गूळ उत्पादनाकडे पाठ

फिरवलेले नाही. १२०० ते १५०० गुन्हाळघरे कोल्हापूर जिल्ह्यात आहेत. कोल्हापूरच्या गुळाला जागतिक बाजारपेठेत महत्वाचे स्थान आहे. गूळ उत्पादन व निर्यातीपासून प्रचंड प्रमाणात मिळते.

गुळाचे औषधी महत्त्व प्राचीन काळापासून पूर्वजांना माहीत होते. गूळ आणि काकवी हा फक्त अन्नाला गोडी आणण्यासाठी वापरला जाणारा पदार्थ नसून वैद्यकीयदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण घटक आहे. गुळामध्ये मानव व मानवेतर प्राण्यांना मिळणारी अनेक जीवनस्तव (कॅल्शियम) आहेत. गूळ हा पचनास हलका, रुची वाढवणारा पौष्टिक अन्नघटक आहे. गुळामध्ये लोह, तांबे, स्फुरद इ. खनिजद्रव्ये काही प्रमाणात प्रथिने, स्निग्ध पदार्थ तसेच जीवनसत्व आहेत. गुळामध्ये खनिजे व क्षारांचे योग्य मिश्रण असल्यामुळे गूळ अत्यंत उपयुक्त आहे. दूध उत्पादन वृद्धी आणि पोषण हेतू गार्ड-म्हैशींना चारा, भुसा किंवा पिठामध्ये गूळ दिला जातो. तसेच कावीळ, पंडुरोग यावर गुळाचा औषधासारखा उपयोग होतो. आयुर्वेद आणि घरगुती उपचारांमध्ये गुळाचे औषधी महत्त्व आहे. उदा. सर्दी, खोकला, भूक, तहान, दस्त, निर्जलीकरण इत्यादी. जनावरांचे खाद्य, आयुर्वेदिक औषध, सौंदर्य प्रसाधने व बेकरी मालासाठी गुळाचा वापर करतात. वरील माहितीप्रमाणे आपल्याला असे म्हणता येईल की,

शरीराच्या निकोप/निरोगी वाढीसाठी गुळाचा आहारात वापर करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

गुळाचे मोदक निरनिराळ्या आकारमानाच्या वड्या काढून दर कसा जास्त मिळेल याचे प्रयोग शेतकरी करीत राहातो. गूळ उत्पादने व्यवस्थितरित्या प्रतवारी व पॅकिंग करून आकर्षकरित्या मांडावे. आकर्षक मांडणीमुळे कृषी उत्पादने पर्यटक ग्राहकांचे लक्ष वेधून घेतील, त्यामुळे शेती उत्पादनांना चांगला दर मिळतो. काकवी उत्पादनाला चालना द्यावी. कोल्हापूरच्या गूळ उत्पादकाला गुजरातसह बाहेरच्या बाजारपेठेवर अवलंबून राहावे लागते. त्यापेक्षा आपण कोल्हापूरकरांनीच कोल्हापूरच्या खाद्यसंस्कृतीला बळ द्यावे. साखरेऐवजी गुळाचाच चहा (आरोग्यासाठी ते हितकारक आहे), पूर्वीप्रमाणे गूळ-शेंगा पाहुण्यांना देणे असे केले तर येथे उत्पादित होणाऱ्या गुळाला महत्त्व येईल. अशा प्रकारचे एखादे आदर्श गुन्हाळघर परिसरात उभारून गूळ उत्पादकांना प्रशिक्षण द्यायला हवे.

कोल्हापूर परिसरातील गुन्हाळघरे कृषी पर्यटनासाठी एक उत्तम अनुकूल संधी देणारा व्यवसाय आहे. कारण कोल्हापूरचा गूळ जगप्रसिद्ध आहे. गूळ तयार करणारे गुळवे त्या विषयातील उच्चविद्याविभूषित तज्ज्ञ/इंजिनिअर नसताना त्यांचे पारंपारिक ज्ञान, अनुभव, कसब, व्यावहारिक शहाणपणा यांना तोड नाही. त्यांच्या ज्ञानाचे, कौशल्याचे संवर्धन व जागतिक स्तरावर प्रेझेंटेशन होणे, पॅटेंट होणे आवश्यक आहे. तसेच गुन्हाळघरे स्वच्छ, सुंदर, आकर्षक ठेवून गुळव्यांनी आपले व्यक्तिमत्त्व, राहाणीमान, संवादशैली यांना आधुनिकतेची जोड देणे गरजेचे आहे. तसेच गुन्हाळघराच्या माहितीबरोबरच याठिकाणी झुणका-भाकर, पारंपरिक देशी खाद्य प्रकार, लोकजीवन, लोकसंस्कृती, शेतीपिके इत्यादीचे दर्शन घडवित कृषी पर्यटन विकसित करावा.

संशोधनपर लेख

खिद्रापूरचे कोपेश्वर मंदिर

रोहित पाटेळे
बी.कॉम. भाग ३

कोल्हापूर जिल्ह्यातील शिरोळ तालुक्यातील शेवटचे गाव खिद्रापूर होय. कृष्णा आणि पंचगंगा या नद्यांचा संगम इथे आहे. सर्व प्रदेश हिरवागार करणाऱ्या ह्या संगमानंतर पूर्वेकडे येणारी हे जीवनदायी नदी गावास वळसा घालून परत पश्चिमेकडे फिरते. खिद्रापूर म्हणजे महाराष्ट्र - कर्नाटक प्रदेशांची सीमारेषा.

शिरोळ हा तसा वैशिष्ट्यपूर्ण तालुका. जीवनाला सर्व दिशांनी स्पर्श करणारा असा हा प्रदेश. त्यात नरसोबावाडीचे दत्त मंदिर, शाहू महाराजांनी वसविलेले व्यापारी केंद्र जयसिंगपूर, कुरुंदवाडकर सरकारचे राजवाडे, शिरोळचा साखर कारखाना, घरातील एक तरी व्यक्ती भारतीय सैन्यात असलेली. 'सैनिक टाकळी' हे खिद्रापूरचं वैशिष्ट्य. आवर्जून उल्लेख करण्यासारख्या आणखी म्हणजे, खिद्रापूरचे 'कोपेश्वर मंदिर' होय.

कोपेश्वर मंदिर खिद्रापूर बसस्थानकावर

उतरल्यावर पूर्वेस भव्य कृष्णेचे पात्र आणि पश्चिमेस अद्वितीय कोपेश्वर मंदिर पाहावयास मिळते. मंदिराचं आवार सुरू झाल्यावर एक फलक आहे. त्यात आपल्याला वाचायला मिळते की, हे प्राचीन मंदिर केंद्र शासनाच्या पुरातन संरक्षक विभागाकडे संरक्षित घोषित करण्यात आले आहे.

कोपेश्वर मंदिर हे वास्तुशास्त्र व शिल्पकला यांचा मनोहर संगम आहे. खिद्रापूरचे कोपेश्वर मंदिर हे इ.स. १००० ते १३५० कालखंडातील

हेमाडपंथी शैलीचे एक अजोड शिल्प मंदिर आहे. कोपेश्वर मंदिराची रचना ही अपूर्व आणि वैशिष्ट्यपूर्ण अशी आहे. कोपेश्वर मंदिराची पूर्व-पश्चिम लांबी १५२ फूट व दक्षिण-उत्तर रुंदी १०४ फूट आहे. मंदिराभोवती विस्तृत प्रांगण असून प्रांगणाला तटबंदी दहा ते वीस फूट उंचीची आहे. या प्रांगणाला पूर्वाभिमुख महाद्वार आणि उत्तराभिमुख असे दोनच मोठी प्रवेशद्वारे आहेत. प्रांगणाच्या मध्यावर कोपेश्वर मंदिराचे वास्तुशिला उभारले आहेत.

मुख्य प्रवेशद्वारानंतर नगरखाना लागतो. प्रवेश

भिंतीवरील दोन हती आपले स्वागत करत आहे, असं वाटतं. स्थापत्य रचनेचा एक उत्कृष्ट नमुना असलेले हे मंदिर तारकाकृती आहे. मध्यवर्ती स्वर्गमंडपालाच यज्ञमंडप असेही नाव आहे. एका मोठ्या, अखंड शिलेवर अड्डेचाळीस खांबांच्या आधाराने गोल छत उभे आहे. यज्ञमंडपाच्या गोलाकार छताखाली नऊग्रहांच्या नऊ कलाकृती विलोभनीय आहे. प्रत्येक खांबामधील कोरीव काम बघत राहावं, असं वाटतं. एकाच साच्यातून काढल्याप्रमाणे या कोरीव कामामध्ये एकसंधता, सुबकता आहे. दगडाची चकाकी व मऊपणा त्या खांबावर आपले प्रतिबिंब उठावे अशी पारदर्शकता पाहून मन थक्क होऊन जातं. या स्वर्गमंडपाचे उघडे छत हे होमहवनाचा धूर जाण्यासाठी ठेवले आहे.

स्वर्गमंडपाच्यानंतर येतो तो सभामंडप. सभामंडप हा सुद्धा दगडी खांबावर उभा आहे. वरच्या बाजूला खोबणी कांगारीच्या साहाय्याने संधी साधलेले कलात्मक छत आहे. या दालनाला सहा खिडक्या, तीन दरवाजे आहेत. या सभामंडपाच्या मध्यभागी गोलाकार शिळा आहे. त्यावर उभे राहून वर पाहिले की, कमळाच्या आकाराचे सुंदर नक्षीकाम पर्यटकांच्या मनाला भुरळ पाडते. या मंडपाच्या खांबावर रामायण, महाभारत, पंचतंत्र त्याचप्रमाणे प्रचलित कथांवर सुंदर दगडी कोरीव काम आहे. पाने, फुले, नर्तकी यांच्या कलाकुसरींनी नटलेले हे दालन खरोखरच अप्रतिम आहे.

या नंतरचा मुख्य भाग म्हणजे गर्भगृह. जय-विजय, या दोन द्वारपालांनी गर्भगृहाचा दर्शनी भाग सजला आहे. सध्या मात्र त्यातील एकच द्वारपाल शिल्लक राहिला आहे. मोठ्या दरवाजाच्या पायथ्याशी कासव व बाजूला भिंतीवर यश-यक्षिणाचे दर्शन होत आपली नजर खिळते ते दक्षिणाभिमुख

असणाऱ्या गाभाऱ्यातील शिवलिंगावर. हे शिवलिंग किंचित तांबूस रंगाचे असून शाळुंखा रंगाने काळी कुळकुळीत आहे. गाभाऱ्यात भरपूर गारवा जाणवतो. गर्भमंडपाच्या दालनात तीन लहान कमानी आहेत, परंतु तेथील सिंहासनांवर मूर्ती मात्र नाहीत.

शिवलिंग व कोपेश्वराचे दर्शन घेऊन ज्यावेळी सभामंडपात येतो त्यावेळी उजव्या बाजूला मंदिर पाहाण्यास बाहेर पडल्यावर एक शिलालेख आढळतो. प्राचीन भाषेतील हा शिलालेख आहे. संपूर्ण मंदिर एकशे आठ गजपीठांवर विराजमान आहे. हत्तीच्या वरच्या रांगेमध्ये कोरलेल्या देव, यक्ष, यक्षिणी यांची रूपे फार मोहक आहेत. पण खालील हत्तीची ओळ अखंड अशी मिळत नाही. या तळातील गजरूपानंतर साधारणपणे ८ ते ९ फुटांवर अनेक नर्तकी, नर्तक, वादक आणि शस्त्रधारी शिल्पांची मुक्त उधळण शिल्पकाराने येथे केली आहे. त्यावेळच्या बांधकामाची रचना, धार्मिक, सांस्कृतिक परंपरा व या परिसरातील तत्कालिन राजांचा वैभवशाली कालखंड, त्याचं कलाप्रेम खिद्रापूरमुळे अधोरेखित केलं जातं.

हेमाडपंथी शैलीतील हे जैन मंदिर, खिद्रापूर मंदिराच्या समकालीन आहे. जैन मंदिर गावाच्या पश्चिमेस आहे. खिद्रापूरपेक्षा थोडे छोटे आहे. पण आपले स्वतंत्र अस्तित्व आणि परंपरा जपणारे आहे. मंदिराला तीन प्रशस्त दालने आणि पायापासून छताची उंची साधारणतः २० फूट आहे. या मंदिरात साडे-सहा ते सात फूट उंचीचे आदिनाथांचे भव्य शिल्प आहे.

मंदिराचे वैशिष्ट्ये

महाराष्ट्राच्या कोल्हापूर जिल्ह्यात शिरोळ तालुक्यामधील खिद्रापूर या गावी असलेले कोपेश्वर

या मंदिराला भारत सरकारच्या पुरातत्त्व विभागाने या मंदिराला दि.२ जानेवारी १९५४ रोजी महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित केलेले आहे.

मंदिरातील सर्वात महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे गाभाऱ्यात प्रवेश केल्यानंतर गाभाऱ्यात एक नव्हे तर दोन लिंगाची स्थापना केलेली आहे. एक कोपेश्वर व दुसरे धोपेश्वर.

आपण शिवदर्शन घेण्यापूर्वी प्रथम नंदीचे दर्शन घेतो; परंतु येथे मंडपात नंदी नाही.

स्वर्गमंडपातून आपल्याला सहजपणे विलोभनीय आकाश दर्शन होते. हा स्वर्गमंडप ४८ खांबावर उभारलेला आहे.

या मंदिरातील महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे पूर्णपणे हे मंदिर शिल्पकलेने व नाजूक नक्षीकाम, कलाकुसरीने हे मंदिर नटलेले आहे.

हे मंदिर पाहिल्यावर अंदाजे दीड हजार वर्षांपूर्वीच्या आपल्या देशातील समाजजीवनाचे व सांस्कृतिक जीवनाचे प्रतिबिंब कोपेश्वर मंदिरात पाहायला मिळते.

मंदिराच्या आत म्हणजे सभामंडपात त्या सभामंडपाच्या चारही खांबावर कार्तिक मुखातील नक्षीतून मोर आकारले आहेत.

सभामंडपाच्या दक्षिण प्रवेशद्वारावर दहा द्वारपालांपैकी सात द्वारपालांची शिल्पे कोरलेली आहेत.

नदीवर शिवपार्वती बाजूला द्वारपाल व गजारूढ ब्रह्म, विष्णू (उत्तर बाजू) अशी रचना गाभाऱ्याच्या तिन्ही बाजूंना आहे.

कोपेश्वर मंदिर व जैन मंदिर ही समकालीन मंदिर असून शिल्पशास्त्रातील अनेक दुवे येथे समान

आहेत. कोपेश्वर मंदिराच्या पश्चिमेस २०० फुटावर पूर्वाभिमुख जैन मंदिर आहे. त्याचे वैशिष्ट्य म्हणजे त्या मंदिरामध्ये असलेली भगवान आदिनाथाची मूर्ती ही सकाळ, दुपार, संध्याकाळी वेगवेगळ्या रंगछटा दर्शवितात.

या कोपेश्वर मंदिराचे सर्वात महत्वाचे वैशिष्ट्य भारतातल्या ७ राजवटीचा इतिहास या मंदिराशी निगडित आहे.

मला पण जगायचं आहे

आई मला जगायचं आहे
मला ही जग पाहायचं आहे
आई असं गं करता
जन्म घेण्याआधीच मला मारता
काय दोष गं माझा
प्रत्येक वेळी करता मला वजा
आई तुझा ही जन्म एका मातेच्या उदरातूनच
मला का मारता गं आई जगी येण्या अगोदरच
आई मला एवढं का दुर्लक्ष करता
कळी उमलण्या आतच तोडून टाकता
आई बिल्कुल दोष तुला द्यायचा नाही
एकदाच विचार करू नको करू मला मारण्याची घाई
मला माहीत आहे
मुलगा घराचा दिवा आहे
आई एक खंत आहे
दिव्यासाठी लागणाऱ्या ज्योतीचा अंत होत आहे
आई एवढी वाईट आई मी
जे की तुमच्या येणार नाही कामी...

– अजिंक्य यशवंतराव शिंदे

बी.कॉम. २

या तमाची...

या तमाची का तमा मी बाळगावी
सूर्यगीते अंतरीची आळवावी,
जाणतो मी वाट माझ्या जीवनाची
वादळाशी चालता मैत्री करावी...
हे किनारे ना कुणा आधार देती.
जीवनाच्या उंच लाटा पार नेती,
हात उंचावून ही बिजली धरावी
या तमाची का तमा मी बाळगावी...
माझिया मातीत मी पेरीन स्वप्ने
अंबराला झाकतो माझ्या मनाने,
प्रेमरंगे सृष्टी सारी रंगवावी
या तमाची का तमा मी बाळगावी...
सूर्य माझा चंद्र माझा चांदण्याही
सज्ज मी आकाशगंगा झेलण्याही,
इंद्रधनुष्ये चाकरांनी वाकवावी
या तमाची का तमा मी बाळगावी...
आसवातून ही फुले फुलवीत मी
संकटातून संस्कृती जागवीन मी
देहधारातून ही धरती फुलावी
या तमाची का तमा मी बाळगावी

हर्षवर्धन तानाजी पाटील

बी.ए. २

जात...

जात, धर्म, लिंग, वंश
हे सगळं ऐकत असतो आपण
जातच बोचते कायम
घृणा पाहून समोरच्या डोळ्यांत
महार, मांग, चांभार झाली शुद्र
झाली उच्च बामण आणि भट्ट
कोण ठरवे हा चढउतार
सगळ्यांचं रक्त लालच आहे इथं
मडकी बनवे कुंभार, चप्पल शिवतो चांभार
मासे धरी हा कोळी, माळी लावतो रे झाडी
जाती पातीच सांगून रे कारणं
विभागणी केली कामकऱ्याची जातीत
लग्नच करत आहे आता
साऱ्या जातीचं रक्षण
या रं जातीच्या पैलवानाला
आता कसं गारद करावं ?
आरक्षणाला आता मानावं अडसर,
का हे, दलितांसाठीच वरदान,
आंबेडकरांनी लिहून ठेविले
'अन्हेलिएशन ऑफ कास्ट'
लोकांना कळलं नाही हे अजून
फुल्यांनी पुसू पाहिले हे
जाती, देवांचे थोतांड
जातीव्यवस्थाच आहे आता
झाला आधुनिकतेचा अडसर
विवाह करू आंतरजातीत
जातीच करून निर्मूलन
जात सांगू ही भारतीय
माणुसकी हा आमचा मानू धर्म....

- पूजा शिवाजी पोवार

M.A. II (मराठी)

कोरोनास पत्र

प्रिय कोरोना

साष्टांग नमस्कार !

दुनिया झुकती है, झुकानेवाला चाहिए। २१व्या शतकात माणूस चंद्राच्याहीपुढे मंगळावर जाऊन पोहोचला. अशीच दिवसेंदिवस प्रगती करता करता त्याच्या हव्यासानेही प्रगती केली. तो हव्यास थांबवण्यासाठी तू हा तांडव सुरू केलास, माहीतंय मला.

माणसानं सगळीकडेच अधिराज्य गाजवलं म्हणूनच कदाचित देवाने तुला हे रौद्र रूप धारण करायला लावलं असेल; पण एक बरंच झालं. पोट्यासाठी नुसती वणवण करत हिंडणाऱ्याला तू स्वतःकडे पाहायला शिकवलंस, स्वतःचीच काय तू इतरांचीही काळजी घ्यायला शिकवलंस.

देवापुढेही ज्याला झुकायला वेळ नव्हता त्याला तू डॉक्टर, नर्स, प्रशासनात देव पाहायला शिकवलंस. अर्थातच तू जगायला शिकवलंस.

अति केल्यावर माती होते याची प्रचिती आलीय. आता मानवाला म्हणूनच तुला हात जोडून विनंती करते. आता तुझे हे तांडव इथंच थांबव.

सुयोगिता तुकाराम सुतार

बी.ए.-३

देव

मला दिसला देव एकदा

शिवरायांच्या तलवारीत

मला दिसला देव एकदा

भिमरायांच्या लेखणीत

देव असतो नेहमीच

तुकोबांच्या वाणीत

देव तसा नसतो राव

कोळशाच्या खाणीत

अध्यात्माच्या बाजारात

विकले जातात 'शब्द' तुकोबाचे

देवाच्या नावाखाली लुटतात

संसाराचे संसार लोकांचे

दान, देव, धर्म

सगळे बोधट झाले

अर्थाच्या अर्थापुढे

देवाचेसुद्धा लोटांगण आले

साला देवसुद्धा आजकाल

पैशाचाच भुकेला

गरिबीला देतो लाथ

जातो श्रीमंतीच्या हाकेला

सौ. मीनल शैलेश जाधव

बी.ए. २

बापू

कधी याल बापू येथे पुन्हा
पाहाण्या भारत आपुला नवा
पुन्हा एकदा या देशाला
बापू तुमची गरज आहे
उंच उंच हिमालयसुद्धा
पाहून येथे रडतो आहे
स्वातंत्र्याचा वारासुद्धा
द्वेषाने फुदकन हसतो आहे
रंग वेगळा दिसतो आहे
जातीभेद अजूनही आहे
फक्त स्वातंत्र्याचा ध्वज
तिरंगा...

मानाने डोलतो आहे
विविधतेचा देश आपुला
हात एकीचा मोडतो आहे
धन-दांडगा बलाढ्य श्रीमंत
अजूनही मोठा होतो आहे
देशाचा कणा इथला
फाशी घेऊन मरतो आहे
ना शांती, ना अहिंसा
रोजच जाळपोळ चालू आहे
जातीपातीच्या दंगलीवरती
पांढरा पोळी भाजतो आहे
इथे ना संस्कृती, इथे ना संस्कार
नुसता शैक्षणिक बाजार आहे
उद्याचा नागरिक या देशाचा
इथे व्यसनात गुंततो आहे
उच्च - नीच लहान-थोर
खोलच खोल दरी होत आहे
ना कुणास खंत, ना कुणास प्रेम
माणूस माणुसकी विसरतो आहे
सत्य फक्त सत्यच आहे
असत्य इथे नांदत आहे

माता माझी अबला आहे
अजूनही चोरून हिंडत आहे
दिवसाढवळ्या चार-चौघांत
बलात्कार इथे होतो आहे
हा खेळ सारा पाहून इथला
चांदोबा ढगाआड लपतो आहे
महाघाईच्या ओझ्याखाली
गरीब बापुडा मरतो आहे
लोकशाहीचा खांब इथला
हळुवार कोलमडू लागतो आहे
पुन्हा एकदा या देशाला बापू
तुमची गरज आहे...

- प्रमोद ज्ञानदेव कांबळे

B.Com. II

एक यशस्वी उद्योजक व्हायचंय तुला

मराठी माणूस म्हणतो धंद्यात काही
केलो तरी नाही यशाची हमी
आता द्यायचाय छेद या समजुतीला
एक यशस्वी या समजुतीला

उच्च शिक्षणाच्या उत्तुंग पदव्या घेतो
आयुष्यभर नोकरीतच धन्यता मानतो
आता विचार खरंच बदलायचाच तुला
एक यशस्वी उद्योजक व्हायचंय तुला

रिस्क जोखीम म्हणून टाळतच आला
जीवनात कुठे काही रिस्कते तर बोला
आता हा धाडसी निर्णय पक्का झाला
एक यशस्वी उद्योजक व्हायचंय तुला
एवढ्यावर समाधान तुजला नसावं
आता सुंदरशा स्वप्नातच नवीन जग सजावं

सज्ज हो दुनिया कवेत घ्यायला
एक यशस्वी उद्योजक व्हायचंय तुला

सात्विक संदीप कांबळे

बी.कॉम. ९

‘आई’

आई मी काय करू गं
तुझी आठवण सलते
क्षणाक्षणाला गं ॥८॥
तुझ्या हातानं दोन घास खायचं गं
तुझ्या मांडीवर मला झोपायचं गं
तुझ्या मुखातून बाळ नाव हे ऐकायचं गं
आई मी काय करू गं
तुझी आठवण सलते
क्षणाक्षणाला गं ॥९॥
तुझ्या मायेची ज्योत तू जवळ असताना गं
ते मज नाही कळाली गं
जेव्हा तुजपासून दूर झालो गं
ती मायेची ज्योत मतिमंत गं
आई मी काय करू गं
तुझी आठवण सलते
क्षणाक्षणाला गं ॥१०॥
भरल्या मायेचा फाटला आभाळ गं
जणू भरल्या नयनी पावसाचा वर्षाव गं
आई मी काय करू गं
तुझी आठवण सलते
क्षणाक्षणाला गं ॥११॥

- अजिंक्य यशवंतराव शिंदे
बी.कॉम. २

‘आई’

जगण्याचा धडपडीत,
घर सुटतं पण
आठवणी कधी सुटत नाहीत
आयुष्यातलं आई नावाचं पान
काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही
तळहाताचा पाळणा करून सांभाळते ती आपल्याला
आपल्या आयुष्यात आनंदाचा
नेहमीच खुलवते ती मळा
आपण जरी विसरलो
तरी माया तिची कधी कटत नाही
आयुष्यातलं ‘आई’ नावाचं पान
काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही
तिच्या अखेरच्या श्वासापर्यंत
तिला आपलाच लळा असतो
आपलं भलं व्हावं
ह्यातच तिचा जगण्याचा सोहळा असतो
तिच्या पंखाखाली मन निवांत असते
चिंता कधी वाटत नाही
आयुष्यातलं ‘आई’ नावाचं पान
काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही
तिच्या अखेरच्या श्वासापर्यंत
तिला आपलाच लळा असतो
आपलं भलं व्हावं
ह्यातच तिचा जगण्याचा सोहळा असतो
तिच्या पंखाखाली मन निवांत असते
चिंता कधी वाटत नाही
आयुष्यातलं ‘आई’ नावाचं पान
काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही
कधीच मिटत नाही

- सायली रमेश कदम

बी.कॉम. २

*The Children of today will
make the India of tomorrow
The way we bring them up
will determine the future
of the country
- Pandit Jawaharlal Nehru*

ENGLISH SECTION

INDEX

PROSE

Informative	: Hard -work and Dedication leads to success : Pratiksha Chougule	29
Informative	: Indian Culture : Madhuri Kadam	32
Informative	: Greatness of Bhagvadgita : Shivani Sharad Powar	34
Informative	: New National Education Policy (NEP) : Shruti Shivaji Bhosale	35
Biography	: Shakespeare - A Legend : Suraj Niwas Kamble	37
Informative	: Wings of Fire - A book review : Vaishnavi Vilas Patil.....	39
Informative	: Health and mental status Maintain during Lockdown period : Siddhi Mahesh Rajput	41
Informative	: Social Media Boon or Ban : Vaibhavi Vijay Amral.....	42
Informative	: Education is the most powerful weapon which you can use to change the world. : Pradip Prakash Gurav	44

POEMS

Believe In Yourself : Sandhya Sadashiv Chavhan	46
Mother : Sayali Ramesh Kadam	46

Informative

Hard-work and Dedication leads to success.

Pratiksha Chougule
BA-II

According to Swami Vivekanand, “Arise, awake and stop not till your goal is reached”. Every human-being of the society must do hard work, have firm determination and particular goal to achieve in their life span. We come across many inspirational perspectives of the society, who have achieved mind-blowing success in their life. One among them is the most vulnerable and depressed section of the society, who by their strong will power proved that they are not disabled but differently abled. Right from Hellen Keller, Stephen Hawking to Oscar Pistorius proved that nothing is impossible in this world.

When we look into the social aspect of the disability, we can say that

“Disability is caused by the way society is organized, rather than by a person’s impairment or difference. It looks at ways of removing barriers that restricts life choices for disabled people.”

In this article we have thrown light on the various differently abled persons and their achievements

through which they proved themselves that they are like able bodied persons and can dream and make that dream to be come to true by their hard work and dedication.

Hellen Keller, who was deaf, dumb and blind achieved great success in her life by working for the betterment of differently abled persons. She worked for the American foundation for the blind from 1924 to 1968.

Stephen Hawking, the great theoretical physicist, cosmologist and author and was very famous for his studies on blackholes. He always used to say “Life would be tragic if it weren’t funny”. Wheel chair did not stop him from achieving his dream.

Sudha Chandran, amputated by leg become famous Bharat Natyam Dancer said “once I stepped on the stage, I got my soul back”.

Arunima Sen, lost her leg in accident did not stop her from climbing highest mount Everest, because she believes “No matter how great a loss, time always heals the pain, even though the scars remain”

Nicholas James Vujicic, who is born without four limbs is most famous motivational speaker says, "If you can't get a miracle, become one'.

Oscar Pistorius, south African track-and-field sprinter and bilateral below the knee amputee became first amputee in an Olympic track event at London Olympics 2012.

Robert M. Hensel, Guinness World Records holder for the longest non-stop wheelie in a wheelchair, covering a total distance of 6,178 miles. He describes poetically that "Limitations only go so far, know me for my abilities, not my disability. I don't have a disability, I have a **differently ability**. Go ahead and label me, because labels are made for gifts. My disability has opened my eyes to see my true abilities". When everyone else says, 'You can't', determination says, "Yes You Can". There is no greater disability in society, than the inability to see a person as more. I have a disability yes than true, but all that really means is I may have to take a slightly different path than you. As a disabled man, let my life be a reflection of the endless

amount of disability that exists in each and every one of us. We the ones who are challenged, need to be heard. To be seen not as a disability, but as a person who has and will continue to bloom. To be seen not only as a handicap, but as a well intact human feeling".

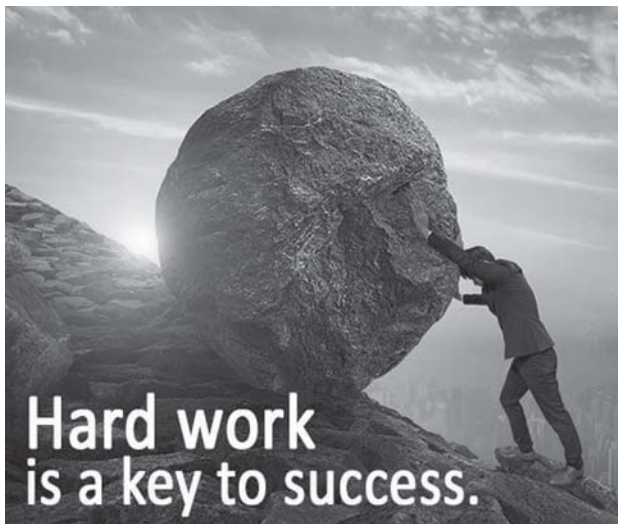
Chen Guangcheng, civil rights activist, blind by physically but not mentally by giving importance to social attitude states, "How a society treats its disabled is the true measure of a civilization".

Deepa Malik first Indian women to win Paralympics silver medal in Shot put in her inspirational speech

that, "I dared to dream and I have determination to work hard and the passion and preservice to follow that dream. Women often loose that and I have ensured that my family is not neglected, my children are doing well too".

Born visually impaired,

Ravindra Jain was a real achiever who showed that talent is all that it is needed to survive in the film industry. He had notable contributions as a singer, lyricist, and composer. One of his most famous work was his work for Ramanand Sagar's Ramayan. He was

famously said that “You will never be brave if you don’t get hurt, you will never learn if you don’t make mistakes, you will never be successful if you didn’t encounter failure”.

George Washington the person who suffered from dyslexia throughout his life become the first president of the United States. George Washington once said, “99% of failures come from people who make excuses.”

Frida Kahlo, Mexican artist was a model of perseverance. Kahlo’s disability did not stop her from becoming world-famous. When she was only 6 years old, she had polio because of which left leg paralyzed. That virus caused severe damages to her legs. Her strong heart made her say “Feet, what do I need you for when I have wings to fly?”

Lalit Kumar who is also as Samyak Lalit, is affected by polio but he runs you tube channel called Dashamlav, where he has more than 2 lakhs of viewers. He is activist and chairperson of Evara Foundation and author of the book Vitamin Zindagi. He is national

award winner and has featured on television, newspapers, magazines etc.

Miss Priti Srinivasan, which is reported in Maharashtra Times dated 25th June 2011, that the Priti is suffering from the quadripelisk (i.e. both hands and legs will become paralysed). She is running the center called “**Soul Free**”. Priti was captain of cricket team under 19 years. One small accident made her life worst. But her sports spirit not allowed her to stay neutral. She started the institution for women who are suffering from disability caused by congenital or by an accident. Disability in this sense does not stop any person from achieving great success, if they gain support from their family and the society at large. This institute run by **Priti** helps the women to become capable by providing good medical facility, by arranging various activities and so on.

So, many differently abled persons believed that success is to flow like through rocks and achieved their goals accordingly.

Informative

Indian Culture

Madhuri Balkrishna Kadam
B.A.II

Indian culture is the way of life of the people of India. In India so many things are different from place to place. Language, religions, dance, music, food and sports in India are different from other countries. In India people are kind hearted and lovely. They help the needy. It is the human nature of Indian people to provide human service to all religions in India to teach or propagate the philosophy of humanity. That's why many religions live peacefully in India.

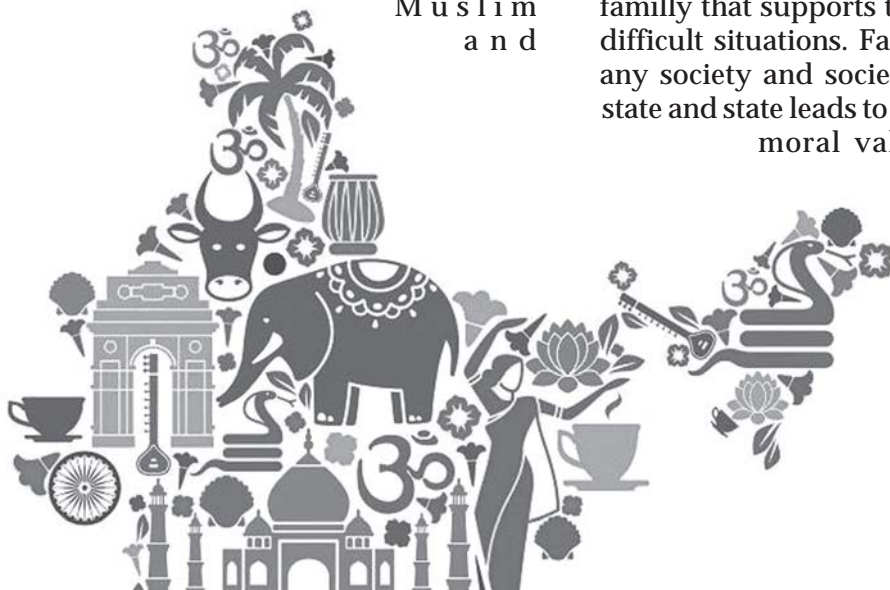
Indian culture is divided into many religions like Hindu, Buddha, Jain, Sikh, Muslim and

so on. All of them live peacefully. In one sense it is God's blessing that many religions celebrate their all festivals without any kind of interception by other religions. The most important thing is that I would like to point out that Indian culture is based upon love, peace and satisfaction of other people. Indians always try to save their culture to make it reachable at the global level.

Commenting on the family structure I would say that it is very strong. It binds all family members in one knot. Every Indian feels secure in their family. It is a family that supports them in each of the difficult situations. Family is the base of any society and society leads to form a state and state leads to form a country. All

moral values are taught in family. In Indian culture all "sanskars" are inculcated through this joint family structure.

The oldest people take a lead to take decisions of the family and all family members follow

them. This mind set of the people helps to identify themselves being a member of one family. All family members celebrate their festival by coming together. Again it boosts the idea of being one nation. Indian culture is kept alive for a long time through festivals like Holi, Diwali, Dussehra, Rakshanbandhan, Gudhipadhaba. Each of the festivals has a scientific and religious base. The other purpose of the festivals is to bring people together and take pleasure in whatever is new.

In India food, clothes and languages change as per the state but it does not hamper the progress of the country. Instead it is considered as an ornament. Everyone respects other states' culture,

their language, attire and food but today the picture is contrary. We Indians are not being loyal to our culture; we are preferring to adopt foreign culture. In 21st century Indian culture is at stake.

The entire world looks at us having a great heritage of philosophers, thinkers, scientists, and social reformers. All young generation need to read an autobiography of Mahatma Gandhi, Swami Vivekananda, biography of Shivaji Maharaj. The thoughts of these great personalities will inspire them to save our culture and reputation of our country.

Finally I would like to say that unity is the strength of Indian culture that binds all people in one thread.

Informative

Greatness of Bhagvadgita

Shivani Sharad Powar
B.Com.II

Shri Vedavyas, after describing the bhagvad Gitain Mahabharat, said in the end, "One should not study Gita only as a tradition but one should read it keenly and after reading this Holy Text its meanings and ideas should be gathered and held in mind." It emanated from the lotus-like lips of Bhagwan Vishnu. Moreover the Lord himself also describes its glory at the end of Gita. It is hard to say that somebody has got power to describe in words the glory of Bhagavadgita. It is a pious book containing highest esoteric doctrines. Its language is so simple and sweet that man can easily understand it after a little practice but the thoughts embedded in it are so deep that none can arrive at their end after constant study throughout one's lifetime.

Everyday they exhibit new facts therefore they remain fresh and new forever. Every verb when scrutinized with a concentrating mind, will appear full of the deepest mystery. The manner in which Gita describes the virtues, glory and secrets of God is hardly found in any other scripture. Gita, uttered by Lord Krishna is such an incomparable book.

The qualification needed to read this pious book is faith and reverence, for it is God's injunction to propagate the Gita only among His devotees. All men, irrespective of VARNA AND ASHRMA possess the right to study the Gita. Further

he said the women, Vaishyas, surdras and even men born of sinful wombs can attain the state of salvation, if they cultivate devotion to Him.

Reflection on these verses make it clear that all men and women have equal right to worship God. But owing to the understanding the truth behind this subject, people who have only heard the name of Gita, think that this pious book is meant only for monks and ascetics and they refrain from placing the book for study before their children. But they should consider the fact that Arjuna, who, due to infatuation prepared himself to turn away from kshatriya's duty and live on alms, was influenced by the most secrets and mysterious teachings of the Gita. So it is incorrect to think that Gita produces diametrically opposite results. Therefore men who desire their own welfare should give up all delusions and with utmost faith and reverence induce their children to study the Gita. Understanding the meaning and the underlying concepts of every verse while studying and reflecting it on themselves should according to the injunction of the Lord earnestly take to the spiritual practice for obtaining the most valuable human body. It is improper to waste even a single moment of one's time in indulging in transient enjoyments, the roots of sorrow.

Informative

New National Education Policy (NEP)

Shruti Shivaji Bhosale
B.Com.III

New National Education Policy (NEP) was launched on 29 July 2020. After the old national education policy which was launched way back in 1986, this is the first education policy of 21st century that has replaced 34 years old education policy. The new NEP is based on four pillars which are **Access, Equity, Quality, and Accountability**. In this new policy, there will be a 5+3+3+4 structure which comprises 12 years of school and 3 years of Anganwadi/ pre-school replacing old 10+2 structure.

Through ECCE (Early childhood care and education) Foundation of learning policy, the children who are in the

age group of 3 to 6 year has access to free, safe, high quality, developmentally appropriate care, and education by 2025. The highlights are

- I Restructuring of school curriculum and pedagogy to new 5=3+3+4 pattern
- The new curricular structure was designed in the interest of learners at different stages of their development such as 3 to 8, 8 to 11, 11 to 14, and 14 to 18 years.
- The Foundation stage will be of 5 years: 3 years of pre-primary and grades 1, and 2
- The preparatory stage will be of 3 years: Grades 3, 4, and 5
- Middle or upper primary will be of 3 years: Grades 6, 7, and 8
- High or secondary stage will be of 4 years: Grades 9, 10, 11, and 12
- All stages mentioned above will incorporate Indian and regional traditions, ethical reasoning, socio-emotional learning, quantitative and logical reasoning, digital literacy, computational thinking, scientific temper, languages, and communication skills properly.

Government added a point in this new policy that children up to grade 5 will be taught in their mother language but it can also prefer to grade 8 if required.

- For this, textbooks will also be made available in their language but if somehow it was not possible to provide, the language of interaction between teacher and students will be their home language.

- From grade 1 onwards young children will get exposure to two to three languages which may increase their speaking proficiency, interaction, and ability to recognize the same by grade 3.

Under this new and inclusive national curriculum framework for teacher education which will be formulated by NCTE with the help of NCERT, by the end of 2030 the minimum qualification for teachers will be a 4 year B.Ed. degree The NEP proposes sweeping changes including opening up of Indian higher education to

foreign universities, dismantling of the UGC and the All India Council for Technical Education (AICTE), introduction of a four-year multidisciplinary undergraduate programme with multiple exit options, and discontinuation of the M Phil programme. The policy also proposes phasing out of all institutions offering single streams and that all universities and colleges must aim to become multidisciplinary by 2040

The NEP 2022 aims for an India-centric education system that contributes to India enduring into a vibrant, equitable, and knowledge-based society by providing world-class education.

Our country's research and education facilities will be strengthened because of this NEP and students who have spent thousands of dollars studying abroad will be provided with global standards in India.

Biography

Shakespeare – A legend

Suraj Niwas Kamble
B.Com.III

Very little is known about the child-hood of the greatest dramatist of England, And for the matter the world has produced So far. William Shakespeare's childhood is still hidden from us. To q u o t e GeorgeSteeves. "All we know o f

Shakespeare is that he was born at Stratford-Upon-Avon, Married, had children, went to London, where he commenced as an actor androte plays and poems, returned to Stratford, made his will and died."But since he wrote these words in the eighteenth century, a lot of biographical material has been unearthed, collected and analysed by hard-working biographers of Shakespeare. Now we have a much better picture of Shakespeare.

William Shakespeare, the third child of one John Shakespeare, a

butchery business was born on 23rd April 1564 at Stratford-Upon-Avon, in Warwickshire. His father had a good running, prosperous business, and little William enjoyed much prosperity. But John Shakespeare soon fell on evil days. He was unable toRepay his debts. He was broken. Little William had to earn money from his childhood. At the age of seven he joined "The King's new school" and got good education under the teachers, who were good classical scholars. Shakespeare probablyTook his initial lessons in Latin at this very school.

He left school at fourteen. There is no record to suggest that be showed further signs of any academic ambition. When Shakespeare married Anne Hath way, a girl eight years older that was eighteen. We will probably never know for certain, whether his married life, as suggested by some of his critics was really unhappy, but he had three children and his son Hamlet was the darling of hisFather. Hamlet unfortunately died young. Why did Shakespeare leaveStratford for London? Several answersHave been

offered to this question. But the most convincing one is that Shakespeare was probably drawn to the theatre, when in the year 1587, the Queen's players visited his native place. Drama was on the verge of a tremendous leap forward, during those days, there were public as well as private theatres, where the players were invited to entertain the king or the Queen. The nobility – Lords, Dukes, Ladies and Duchess played an important role in making drama popular. Even Queen Elizabeth and later King James I were responsible for the development and progress of the theatre. Especially Shakespeare must have been highly indebted to the Queen for her patronage to the player's company the Queen's Men where he was an artist-cum-dramatist.

At the beginning of his career, Shakespeare wrote in collaboration. But soon he started writing independently and was a popular dramatist in no time. No wonder, the famous dramatist Robert Greene, the father of the Romantic comedy, was jealous of him and came out with a harsh piece of criticism, in which

he described Shakespeare with phrases like "an upstart crow beautified with our feathers". A man with "a tiger's heart wrapped in a player's hide" and the only Shake – Scene in the country". The Globe, the theatre erected by Richard Burbage, was very intimately associated with the career of Shakespeare as a dramatist. Originally it was known as "The theatre" It was rebuilt in 1577 and renamed as "The Globe" Shakespeare was one of the seven shareholders of the theatre. It is here that Shakespeare excelled as dramatist. But as an actor, he could rarely attain any height and had to content himself by playing minor roles, for instance, the records show that he enacted the insignificant role of Adam in "As you like it" and the role of the ghost of Hamlet's father in Hamlet. Sometime about 1612 he decided to call it a day as a dramatist and returned to Stratford-upon-Avon. His health began to deteriorate, and on 23rd April, 1616, he breathed his last at the age of fifty-two. A coincidence worth noting is that his date of birth and of death is the same, 23rd April.

Informative

Wings of fire-A book review

Vaishnavi Vilas Patil
B.Com.III

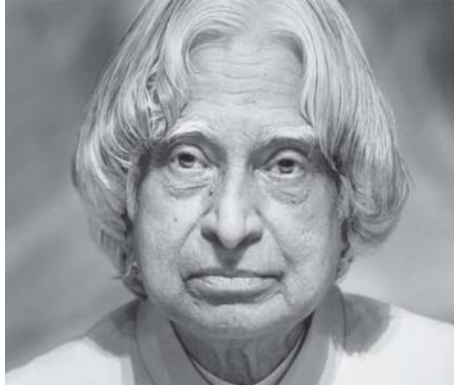
“Dreams are not that which you see while sleeping; it is something that does not let you sleep.”

— Abdul Kalam, Wings of Fire

What is the book “The Wings of Fire” about? The answer to this lies in the book’s full title, which is “The Wings of Fire: An autobiography of APJ Abdul Kalam.” Dr. APJ Abdul Kalam was the former president of India.

It is a common misunderstanding that the autobiography is entirely written by APJ Abdul Kalam as the writing was actually assisted by an Indian scientist, Arun Tiwari. This autobiography comprises not only about all the facts and technical jargon about missiles etc., but also consists of the golden experiences accumulated by Dr. APJ Abdul Kalam throughout his life.

In this fantastic book, you won’t be reading about the great Dr. APJ Abdul Kalam but rather a young Muslim boy

from a poor financial background who is rich beyond monetary aspects. This book will show you how a young boy, despite all the difficulties and challenges, faces all the odds with the strength to achieve his desirable dreams. The book is so filled with power that

even a common man could be persuaded into achieving their goals.

What is really interesting about the APJ Abdul Kalam brainchild, “The Wings of Fire” is that it comprises the smallest of the small details from Kalam’s sir’s life and puts them forward beautifully. An individual can understand or decode the book as per their understanding and perception. The book’s simple yet potent language enables everyone to read and comprehend. This book covers a lot of information and technical details about India’s satellite and missile program. In 1963, APJ Abdul Kalam went to NASA facility in Maryland (USA) as

part of a training program on sounding rocket launching techniques.

He has made a rocket and that rocket was successfully launch and the name of the rocket is Prithvi. APJ ABDUL KALAM was a 11th President of India from 2002-2007.

The book is divided into four main sections viz. Orientation (which traces his early years from birth in 1931 to his qualification & appointment at Directorate of Technical Development and Production (DTDP) at the Ministry of Defense in Delhi in 1963), Creation (which traces his formative years from 1963 when he went on a six months training to NASA work centre to his professional evolution layer by layer which earned him the prestigious Padma Bhushan award in 1981), Propitiation (covering his later years in the job from 1981 to 1991 which saw him overcoming the hurdles and challenges in his professional and

personal life and becoming the “Missile Man of India” with the development of five missiles – Prithvi, Trishul, Akash, Nag and Agni. This section also has his un-parallel wisdom on leadership and team management) and the last one Contemplation (which traces his outer years from the 1991 till the end of the decade).

APJ Abdul Kalam is a poet and is a huge fan of poems. This book contains many of his own poems. He was so famous that people are still thinking about him and read his autobiography book to know about his life. Wings of Fire covers the life of one of the most influential individuals in India’s history. Abdul Kalam had a huge political influence on his home country, but he also influenced the scientific world. The message you can take from this book is to use desire, belief and expectations to achieve your goals.

Informative

Health and mental status Maintain during Lockdown period

Siddhi Mahesh Rajput
B.Com.II

In January 2020 the world Health Organization (WHO) declared the outbreak of a new corona virus disease, COVID-19, to be a Public Health Emergency of International Concern. WHO Stated that there is a high risk of COVID-19 spreading to other countries around the world. In March 2020, WHO made the assessment that COVID-19 can be characterized as a pandemic.

Some tips for health care workers and public to maintain health and mental status.

1. Take care of yourself at this time. Try and use helpful coping strategies such as ensuring sufficient rest and respite during work or between shifts, eat sufficient and healthy food, engage in physical activity.

2. Avoid using unhelpful coping strategies such as use of tobacco, alcohol etc. In the Long term, these can worsen your mental and physical well - being.

3. Feeling under pressure is a Likely experience for you and many of your colleagues. It is quite normal to be feeling this way in the current situation. Stress and the feelings associated with it are by no means a reflection that you cannot do your job or that you are weak. Managing your mental health and psychosocial well-

being during this time is as important as managing your physical health.

Effects of COVID-19

Isolation, Loss of income and fear are triggering mental health conditions or exacerbating existing ones. Many people may be facing increased levels of alcohol and drug use, insomnia, and anxiety.

Meanwhile, COVID-19 itself can lead to neurological and mental complications, such as delirium, agitation, and stroke. People with pre-existing mental, neurological or substance use disorders are also more vulnerable to SARS COV-2 infection they may stand a higher risk of severe outcomes and even death.

Conclusion :

There are things can do to reduce secondary traumatic stress (STS) reactions.

Acknowledge that STS can impact anyone helping families after a traumatic event.

Learn symptoms include physical (fatigue, illness) and mental (fear, withdrawal guilt)

Create a menu of personal self-care activities that you enjoy, such as spending time with friends and family, exercising or reading a book.

Informative

Social Media Boon or Ban

Vaibhavi Vijay Amral

B. Com. - I

Social Media is Fundamentally shifting the way we interact, communicate, organize, form opinion or Even shop. In has an internet penetration of 30%. First time in the history OR Mankind 350 mn internet users and 200 mn present and Active 45 bn internet users world wide. Internet and Mobile Association of India interest users 295 mn in urban India, 186 mn in Rural India.

Facebook, Twitter, Instagram, Whatsapp youtube etc.

Every icon has two sides.

Social Media Boon

1. It is good tool for education, all the information one requires is just a click Away. Students can Educate themesaleves on various topics using Social Media.

2. Social Media platforms help studnets to carry out Research work as it become easy to do group discussion among the studnets. Even when they are for from each other.

3. With the help of Social Media, the Knowledge and awareness levels of people have increased. We can know and understand the issue of any part of this world.

4. The Economy has touched wew hieghts with the introduction of social media, the New E-commerce is on the rise.

People can buy and sell oline. It has great Economic Benefits.

5. Social Media is helping People (Especially young stres) to Acress New Job opportunites as Much Local buissness organization Recruits their Employees through social Media plat forms.

6. In Earlier times, it was quite Easy to suppress the right of people by suppressing their voices. Nowdays, with the help of social media, People cans stand against injustice they can get united with the help of online platforms and demand collective justice.

Social Media Ban

1. Insecurity and Lack of privacy protection are the main disadvantage of social media with Everything public on social platforms, the privacy of people could go manipulated for Negative uses.

2. The Excessive use of internet has created a lot of problems especially for youth the problems like youth in soluting, individualiam and lack of internet in teal life etc. are the Most worrying problems created by social Media.

3. Many children have become victimess of cyber bullying due to which they have suffored a lot.

4. Naowdays the youth has learnt to make cheuting in Exams through social media to use of studying, youth is

dependent on social media to use as medium is dependent on social media to use as medium to copy in Exams.

5. Excessive use of social media can Affect your physical can mental health in a big way. often people Experience laziness, fat eye. Irritation and it ching, loss of vision and stress, etc. After Its Excessive use.

Positive side -

1) World on a single click

2) Instant massaging, unlimited Access, cheaper method of communication, Easy to use, Raising Awareness, Generating income (Promotions and Advertising), Digital Education.

3) Revolutionized the world (culturally, psychologically and physically).

4) Digitalization of world, increase in online services, Reduces corruption.

5) Simplified life.

Negative side 1) Addiction, Escape form Real - world to virtual world, privacy personal, information, child pornography, Deformation, fake News, unauthentic News, increase in crimes, communal violence, Mass Mobilisation for misleading cause.

2) Recruitment of Terrorists.

3) Can mould people opinion towards biased beliefs.

4) Scams, Hate speech, frauds.

5) "The difference between it as a curse and a blessing hangs on the shoulders of its users"

6) "Pew Research Centre" Report on Global Restrictions placed India on 4th Rank on "The Social Hostilities Index" 2015.

Social Media has become very popular because of the platform provided by Facebook, Instagram, Twitter to connect with Each other Across distances.

2. The youth especially on of the most dominant users of Social Media.

3. When we look at the positive aspect of social media we find numerous advantage.

4. The most important being a great device for education all the information on requires is just a click away and one gets numerous updates to educate oneself.

5. Further more people now are distancy themesaleves from News Papers as they get updated on the latest happening of the world through text, calls, videocalls.

6. Most importantly It Also provides a great platforms for young budding artists to showcase their talents and get great opportunities for employment through social Media.

7. Social Media has become a hub for advertising and offers companies to connect with the customer and promote their brands.

Conclusion :

Social Media have both advantage and disadvantage. It depends on us how we use it. It is the most powerful too today, It has revolutionized our lives. therefore, it's power should be used wisely and sensibly for the development progress and prosperity of our lives today.

Social Media is a very important and popular tool as it provides us with many useful and user friendly features. Social Media platforms like twitter, facebook, instagram are giving people the opportunity to connect with each other anytime and anywhere in the world. Youth is one of the most influential users of Social Media these days. People have adopted social media so deeply that it has now become an integral part of their lives.

Informative

Education is the most powerful weapon
which you can use to change the world.

- Nelson Mandela

Pradip Prakash Gurav
B.A. III

Education is an integral part of people lives. But now a days world is facing a pandemic of covid-19. The educational institutions were closed during the lockdown and traditional classroom teaching switched to online teaching. In many countries Compensate for the educational losses.

Corona virus lockdown measures have partially or fully closed schools and colleges for more than 90% of the world's students population across 186 countries and territories according to UNESCO. Over 1.2 billion children are out Of School. Online education takes place over the internet. It is also called e-learning.

Online ducation conducted in two ways. The first is through the use of recorded classes. Which rent opened out to the public are refer to as massive open online courses (MOOC). And the second one is via live online classes. Conducted as webinars are zoom and google meet sessions.

These online classes as really helpful for the students especially during periods of lockdown. This is helping the teachers too. As the gate to communicate with their students and share knowledge.

This classes provide good qualities of education to students in the comfort of their homes and also help in controlling the virus spread. Not only studies but various other extra curricular activities are possible through this line.

A parent share his experience that," we are thankful to the schools and colleges for engaging us in non curricular activities as well during lockdown the hobby classes, online speeches and debates poem recitations were enjoyed and kept us engaged and tens free."

So now online education is very important part of our life. All things have good and bad side, so let's focus on both side of online learning....

There are many advantages of online education some are here.

- You don't need to relocate.

- It's easier to achieve optimal School life balance.
- It's easier to concentrate and participate.
- Boost Your Time management skills.
- Learn new technical skills.
- Enhance your communication.
- Develop self motivation and self discipline.
- Reduce your mental stress.
- Sharing skill about your personal experience will developed.

These are some good touch of online learning. So online education opens up a lot of possibilities for student and teachers and every human being.

Now it's time to cover the opposite side of the coin.

- Online student feed back is limited.
- E-Learning can cause social isolation.

- E-Learning required strong self motivation and time management.
- Lack of communication skill.
- Cheating prevention during online is complicated.
- It's focus on only theory rather than practice. E-learning lacks face to face communication.

It's some bad touch of online learning. Yet it may also widen the inequalities in the socio economic fabric of India. All over policies and interventions with regard to online education should strive to be inclusive.

So my opinion about online learning is that, it is our first step for growing India and about pandemic climate Strike for the better future. Good vision, sincere efforts and time will show India the way ahead. so be positive and keep it up...

Believe In Yourself !

Believe in yourself and you can achieve
Things you never thought possible.
Believe in yourself and you can discover
New talents hidden inside of you.

Believe in yourself and you can Teach.
New heights that you thought immeasurable.
Believe in yourself and you can elucidate
The problem that defies every solution

Believe in yourself and you can tackle
The hardest of all situation.
Believe in yourself and you can make, the
complicated things seem simple.

Believe in yourself and you can enjoy
The beauty of nature's creation
Believe in yourself and you can learn
skills of gaining knowledge from experience

Believe in yourself and you can discern
New depths in your life.
Believe in yourself and you can perform.
way beyond your expectations

Believe in yourself and aim and work
Towards it with elation, determination
and dedication.
Believe in yourself and you'll feel blessed.
As you are God's special creations.

- Sandhya Sadashiv Chavhan
B.Com.-II

Mother

A Mother is a Gift from, God,
Just like you were too.
She is always behind you,
No Matter what you do

She'd stay up at night,
To watch whether you sleep
Her concern for you.
Runs very deep

She was your first teacher
Her Job to show you how
She was there for you then,
And believes in you now

Her love is unconditional
For which there is no end
And as you get older
she becomes more like a friend

She is always sensitive to your needs.
she just has that special touch
It's no wonder then mom
why you are loved so much

- Sayali Ramesh Kadam
B.Com.-II

अहवाल विभाग

प्राध्यापकांचे शैक्षणिक, संशोधन व विस्तार कार्य

Dr. M. A. Jadhav

Professor & Head, Dept.
of Sociology

**Member of Academic
Bodies :**

- 1) Life member: All India Sociological Society, New Delhi.
- 2) Life member: Marathi Samajshastra Parishad.
- 3) Life member: Shivaji Vidyapeeth Samajshastra Parishad Kolhapur.
- 4) Member: RC-11 Environment of Sociology.
- 5) Convenor: RC-11 Environment of Sociology, Indian Sociological Society, New Delhi 20 Dec 2019 to Dec 2021.
- 6) Member : Board of studies in Sociology, Shivaji University, Kolhapur.
- 7) Editorial Board Member: Peer Reviewed Indexed and Referred International Research Journal of Sociological and Social Science Quarterly Bilingual Named "Relevant Derive" (UP).
- 8) Editorial Advisory Board Member: Half yearly Peer Reviewed Multidiscipline and Humanities National Research Journal and "Social Issue and Problems" Tumsor (MS) June 2017 to till date.
- 9) Vice President: The Alumini Association Mahavir College

Kolhapur 10th March 2018 to till date.

- 10) Vice President: Sarvodaya Education Institution (PG) Satara.

1. Participation In International Online Webinar:

- 1) Covid-19: Psycho-Socio Impact on Society" organized by Shri Shahaji Chhatrapati Mahavidyalya Kolhapur dated 15th June 2021.

2. The Presentation Of Paper At National Online Webinar:

- 1) "The Effect Climate Change on the citizens of Indian Agriculture" organized by Department of Sociology University of Mumbai dated 8-10 December 2021.

3. Resource Person In National Online Webinars:

- 1) "Problems and Nature of gender violence in India organized by Department of Sociology, Political Science & Economics, Sevadal Mahila Mahavidyalya, Nagpur dated 30th July 2021.
- 2) "Dr. B. R. Ambedkar's Social Thoughts" organized by Department of Sociology Arts, Commerce and Science College, Kowad, Dist. Kolhapur dated 10th April 2022.

4. Participation In National Online Webinar:

- 1) "Research and Research Methodology in Humanities" organized by Department of Sociology, Deogiri College Aurangabad dated 2nd September 2021.
- 2) MOB Lynching : Problems and Remedies jointly organized by Shivaji University, Kolhapur and Tukaram

Krushanaji Kolekar Arts and Commerce College Nesari Dated 05th April 2022.

5. Resource Person In University Online Webinar:

- 1) Contribution of Sociological thinkers in Social Research organized by Department of Sociology, Yashwantrao Chavhan (KMC) College, Kolhapur dated 17th January 2022.

6. Participation In State Level Conference:

- 1) “Religion and Society” organized by Department of Sociology, Sou. Mangaltai Ramchandra Jagtap Mahila, Mahavidyalay, Umbraj, Karad and Shivaji Vidyapeeth Samajshastra Parishad, Kolhapur dated 26th March 2020.
7. Worked as a member of RAC in Sociology (Research Guide) meeting for scrutiny of the Ph. D. Progress work at Department of Sociology, Shivaji University, Kolhapur dated 8th September 2021.
8. Attended as guide for online Ph. D. viva-voce of Shri. Bamane Mahendra D. which organized on 2-16 September 2021 at SUK.
9. Worked as a ‘subject expert’ in Sociology local selection committee organized by Shivaji Law College, Kolhapur dated 30th November, 2021.
10. Worked as a ‘convenor’ of research committee 11 environment of sociology during the 46th All India Sociological Conference (online) organized by Department of Sociology, University of Mumbai dated 8-10 December, 2021.
11. Talk on “Pollution by vehicles and its effects on Human Health” Broad cast

on all India Radio Aakashwani Kolhapur 102.7 megahertz dated on 14th Dec. 2021 Time 6.40 pm

12. Attended the meeting of the Board of studies in Sociology revised syllabus of B. A. Part 1 and M. A. Part 1 Shivaji University, Kolhapur dated 17th Dec 2021.

13. Attended at the placement camp for Associate Professor and Professor at Shivaji University, Kolhapur dated 3rd January 2022.

14. Attended the meeting of the Board of Studies in Sociology Revised Syllabus of B. A. Part I and M. A. Part I at Shivaji University Kolhapur dated 17th March, 2022.

15. Participation In University Level Online Webinars:

- 1) “Use of Library in competitive Exam and Research” organized by Department of Library, Night College of Arts & Commerce, Kolhapur dated 11th March 2022.
- 2) “How to Face an Interview” organized by Night College of Arts & Commerce Kolhapur dated 12th March 2022.
- 3) “Educational policy of Rajashri Chh. Shahu Maharaj” organized by Night college of Arts and Commerce Kolhapur dated 19th March 2022.
16. Attended at the meeting of evaluation of A. P. I. merit and research publications organized by Shivaji University, Kolhapur dated 30-31 March 2022.
17. Attending the evaluation of Placement Camp of Assistant Professor and Associate Professor

at Shivaji University, Kolhapur
Dated 20th April 2022.

18. Research Publication

1. Environment and Society
Moraya Publications, Kolhapur
ISBN-978-81-95-5449-5-0
March 2022

“A Sociological study of
consequence of Human Health of
Vehicle pollution Environment and
society” PP 13-17.

Dr. Sunil Pandurang Suryawanshi

M.A. , Ph.D.

Head, Dept. of Geography

1] Paper Published in
International Level
Journal Scope of
Adventurous Torism
in Panhalaltaluka,
district. Kolhapur
(M.H):

A Geographicl study, Vidyawarta
Interdisciplinary Multilingual Refereed
Journal, Issue.10, Vol.06, April 2022,
Pp.67-72, ISSN : 23199318 (Impact
Factor 5.102)).

1. Attended the Seminar or Workshops etc.

1. Attended the One Day Workshops on
"Use of Library in Competitive Exam
ond Research" 11March 2022 At
Night College of Arts and Commerce,
Kolhapur.
2. Attended the One Day Workshops on
"Mulakhata eka Kausalya" 12 March
2022 At Night College of Arts and
Commerce, Kolhapur.

3. Attended the One Day Workshops on
"Employment Opportunities after
Covid-19" 17 March 2022 At Night
College of Arts and Commerce,
Kolhapur.

4. Attended the One Day Workshops on
"Educational Policy of Rajarshi
Chh.Shahu Maharaj" 19March 2022
At Night College of Arts and
Commerce, Kolhapur.

5. Attended the One Day Workshops on
"Facing NAAC as per the New
Standards" 31th March 2022 at Shri
Shahaji Chhatrapatee Mahavidyalaya,
Kolhapur

2. Participated in online Webinar

1) Participated in National Level
Webinar on "Bharathiya Economic
Model" 23rd August 2021 organizaed
by Shiksha Sanskriti Utthan Nyas,
Tamilnadu.

2) Participated in National Level
Webinar on "Opportunities and New
Techniques for Teachers" 18 to 22 Sep
2021 organizaed by North
Maharashtra University and College
Teachers Association, Jalgon (MS).

3) Participated in National Level
Webinar on "Importance of
Intellectual Property Rights in
Modern Era" 13th oct 2021 organizaed
by SPOM Arts, SHD Commerce and
SMA Science College, Shirpur Dist.
Dhule (MS).

4) Participated in National Level
Webinar on "Value Education :
Nature and Need" 14th Oct 2021
organizaed by SPOM Arts, SHD
Commerce and SMA Science
College, Shirpur Dist. Dhule (MS).

3. **Resource person** : Speech Given on Geography Day organized by S.K. Patil College, Kurundwad (14th Sep. 2022)

4. **Resource person** : Speech Given on Role of Geography in 21st Century, One Day National Seminar, organized by K. M. C. College, Kolhapur (19th May 2022)

5. Editor In Chief

1) International Journals of Geosciences Research, Mumbai ISSN : 0976-9846

2) Geoinformatic World Research Journal, Mumbai ISSN : 2278-700

6. Editorial Board

Maharashtra geographer International Journal, Solapur, ISSN : 2320-799X.

Mr. Abhijeet Kamble

(M.Com. SET, NET),
HOD, Dept. Of
Commerce.

I] Seminar or webinar Attended

- 1) One day National webinar on national education policy 2020 organized by Shivaji university Kolhapur .
- 2) Two day National level webinar on National education policy – way forward organized by GIBASC College, Nipani.
- 3) One day webinar on industry 4.0 from SME perspective by MIT, Aurangabad.
- 4) One day state level webinar on impact of covid on agriculture organized by aadarsh college , Vita
- 5) One day online National seminar on SSR preparation under revised framework organized by Devchand

college, Arjun Nagar on 4/8/2021

- 6) One day webinar on bhujalsavardhan by S. K. Patil College, Kurundwad on 10/07/2021.
- 7) One day webinar on employment in film industry by Rajaram College, Kolhapur on 06/07/2021.
- 8) One day webinar on abuse of minors and social responsibility by Rajaram College , Kolhapur on 03/07/2021
- 9) One day webinar on Principals and IQAC coordinators meet by Mastersoft solution pvt. ltd. Nagpur.
- 10) Two Day National summit on outcome based education and NAAC organized by MIT, Aurangabad.
- 11) One day National webinar on Investment opportunities in stock market organized by Shahaji college, Kolhapur.
- 12) One day workshop on revised syllabus of IM organized by YC college, Karad.
- 13) One day workshop on revised syllabus of advanced accountancy organized by D.P. Bhosale college, Koregaon.
- 14) One day national webinar on relevance of Gandhi thoughts by S.K. Patil College, Kurundwad.

II] Lead college Workshop

- 1) Attended the One Day Workshops on "Use of Library in Competitive Exam and Research" 11th March 2022 At Night College of Arts and Commerce, Kolhapur.
- 2) Attended the One Day Workshops on "Mulakhata eka Kausalya" 12th March 2022 At Night College of Arts and Commerce, Kolhapur.
- 3) Attended the One Day Workshops on "Employment Opportunities after

Covid-19" 17th March 2022 At Night College of Arts and Commerce, Kolhapur.

4) Attended the One Day Workshops on "Educational Policy of Rajarshi Chh. Shahu Maharaj" 19th March 2022 At Night College of Arts and Commerce, Kolhapur.

5) Attended the One Day Workshops on "Facing NAAC as per the New Standards " 31th March 2022 at Shri Shahaji Chhatrapati Mahavidyalaya, Kolhapur .

II) Faculty Development Programme

1) Participated in National level one week online FDP on development of E content organized by MAZBAT College , Assam.

2) Participated in Indian citation Index user awareness training Programme organized by ICI , New Delhi.

3) **Two day faculty development workshop on online teaching and learning by Shivaji University, Kolhapur.**

III) Worked as a Lead College Co-ordinator

IV) Worked as Member Of AAA committee constituted by Shivaji University.

Prof. R. K. Rathod

Librarian

1. Completed online short term course on "Soft Skill Development" during 10/5/2021 to 16 / 5 / 2021 organized by UGC-HRDC Gujarat Ahmedabad.

University

2. Participating in OLA Webinar-1 on 'Role of Metrics and Altmetrics on Research and society" organized by odisha Library Academy on 16 October.

3. Successfully attended the online short Term Training program on. "Recent Trends in innovative & smart Libraries in HEI's" Jointly organized by Gujrat Technology University and AICTE from.

1 March 2021 to 6 March 2021

4. Participated in State level workshop on 'NAAC-Library Documents Management' on 14th september 2021.

5. Participated in the Book - Reading Awareness programmer on occasion of world Book Day - 23rd April organized by Department of Library on 23rd April 2021.

6. Participated in one day National webinar on 'Tools & Techniques for on-line E-Resources' organized by Department of Library Yashwantro Chavhan (KMC) College, Kolhapur on 17-08-2021.

7) Successful accomplishment of online guide on 'Autobiography' organized by department of Library. Shri. Vijay Shinna Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

8) Co-ordinator one day workshop on. 'Use of Library in compitative Exam and Research', organized by Dept. of Library. Night College of Arts & Commerce, Kolhapur on Friday on 11/03/2021.

9) Participated one day workshop on 'Educationl Policy of Rajarshi Chh. Shahu Maharaj.' organized by Dept. of History, Night College of Arts & Commerce Kolhapur on 19/3/21.

- 10) Participated one day State Level Webinar on 'Research Methodology' organized by Dept. of Library & psychology D. D. Shinde Sarkar College, Kolhapur on 16-03-21.

डॉ. अरुण शिंदे

संशोधन, शैक्षणिक, विस्तार व सेवाकार्य २०२१-२२

- सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
- सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, छ. शिवाजी कॉलेज, सातारा.
- खजिनदार, शिवाजी विद्यापीठ, शिक्षक संघ, कोल्हापूर.
- सहकार्यवाह, शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ, कोल्हापूर.
- कार्याध्यक्ष, महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कोल्हापूर जिल्हा.
- पीएच.डी. संशोधन मार्गदर्शक व परीक्षक.
- **प्रकाशित ग्रंथ**
- १. 'राष्ट्रवीर'मधील शामराव भोसले यांचे अग्रलेख, छत्रपती शाहू प्रकाशन मंडळ, बेळगाव, २०२२, ISBN ९७८-८१-९८८६६३-२-९.
- २. प्रा. एस. जी. पाटील गौरव ग्रंथ, शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ, कोल्हापूर, २०२२.
- ३. मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी, बी.ए. भाग ३, मराठी, स्वयंअध्ययन साहित्य, दूरशिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, २०२२, ISBN ९७८-९३-९२८८७-३७-६.
- **संशोधनपर नियतकालिकांतील प्रकाशित शोधनिबंध**
- १. १९९० नंतच्या मराठी कादंबरीतील पर्यावरणीय

संवेदन, शिविम संशोधन पत्रिका, जाने.-मार्च, २०२२.

२. अनुभवप्रामाण्य व अंधश्रद्धा निर्मूलनाचे आद्य प्रवर्तक- चार्वाक, अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका, सप्टेंबर २०२१.
३. चार्वाकदर्शन- भौतिकवादी, विज्ञाननिष्ठ जीवनदृष्टी, ऑक्टोबर २०२१.
४. वादग्रस्त कृषी कायदे आणि दमनकारी व्यवस्थेच्या विरोधातील शेतकरी आंदोलन- अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका, नोव्हेंबर-डिसेंबर २०२१.
५. आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार- डॉ. एन. डी. पाटील, अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका, फेब्रुवारी-मार्च २०२२.
६. कामगार : पुन्हा अंधारयुगाकडे? अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका, मे २०२२.
७. भारतीय बुद्धिवादाचे व तर्कवादाचे प्रणेते : चार्वाक, अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका, जून २०२२.
- **नियतकालिकांचे संपादन**
१. शिविम संशोधन पत्रिका, वर्ष ११वे, अंक २९, ३० वा. जाने.-मार्च २०२२, एप्रिल-जून २०२२, ISBN २३१९-६०२५ (अतिथी संपादक).
२. अंधश्रद्धा निर्मूलन पत्रिका (संपादक मंडळ सदस्य).
- **संपादित ग्रंथांमधील लेख**
१. 'शोध चोखोबांचा (संपा.) शिवशरण पठाण, अभंगांचा गहिवर चोखामेळा, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२२, ISBN ९७८-९३-९१२-३२-७८-१८.
२. बदलते ग्रामवास्तव आणि नव्यदोत्तरी मराठी ग्रामीण कादंबरी (संपा.) जाधव गजानन, नव्यदोत्तरी मराठी ग्रामीण कादंबरी, अनघादित्य प्रकाशन, परतवाडा, अमरावती, २०२१, ISBN ९७८-९३-९२३७२-००-६.

३. प्रयत्नवादाचा स्वर अभिव्यक्त करणारी कविता, झारी ताहीर, शब्दांचे मोती, श्रेयस प्रकाशन, औरंगाबाद, २०२१, ISBN ९७८-८१-९४९८०२-०-९.

४. वैचारिक साहित्य, घटक लेखन, अभ्यासपत्रिका-मराठी भाषा व अर्थाजनाच्या संधी, स्वयंअध्ययन साहित्य, दूरशिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, ISBN ९७८-९३-९२८८७-३७-६.

५. 'सुटा'मय प्रा. एस. जी. पाटील, (संपा.) मानकर सुधाकर, शिंदे अरुणः प्रा. एस. जी. पाटील गौरव ग्रंथ, शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ, कोल्हापूर २०२२.

● आकाशवाणीसाठी लेखन

कर्मयोगी संत सावतोबा, रूपक, निर्मिती-आकाशवाणी सांगली, महाराष्ट्रातील सर्व आकाशवाणी केंद्रांवरून प्रसारित, दि. ७ ऑगस्ट २०२१.

● वृत्तपत्रीय लेखन

१. 'डोंगरमाथ्यावरील बहुजनांच्या आया' अन् 'राबणारे हात' (ग्रंथपरीक्षण), दै. सकाळ, दि. २४ ऑक्टो. २०२१.

२. चळवळीचा महामेरु, दै. सकाळ, दि. १८ जाने. २०२२.

३. म. फुले यांचा सार्वजनिक सत्यधर्म, दै. दिव्य मराठी, दि. ११ एप्रिल २०२२.

४. 'राष्ट्रवीर' - सत्यशोधक पत्रिकारितेचे शतक, राष्ट्रवीर शताब्दी महोत्सव विशेषांक, बेळगाव, ११ मे २०२२.

५. आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार - डॉ. एन. डी. पाटील, राष्ट्रवीर, बेळगाव, दि. १६ फेब्रुवारी २०२२.

६. म. फुलेकृत छत्रपती शिवाजीराजे भोसले यांचा

पवाडा, राष्ट्रवीर दि. २१ फेब्रुवारी २०२२.

● साधनव्यक्ती (रिसोर्स पर्सन)

१. लठ्ठे एज्युकेशन सोसायटी, सांगली व दिवाणबहादूर अण्णासाहेब लठ्ठे फाऊंडेशन, टेक्सास, अमेरिका यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. १६ व १७ मे २०२२ रोजी आयोजित आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये 'ब्राह्मणेतर चळवळीतील अण्णासाहेब लठ्ठे यांचे योगदान' या विषयावर साधनव्यक्ती म्हणून मार्गदर्शन.

२. देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार कॉलेज ऑफ कॉमर्स, कोल्हापूर यांच्या वतीने दि. २३ डिसेंबर २०२२ रोजी आयोजित चर्चासत्रामध्ये 'देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांचे संस्थाने विलीनीकरणातील कार्य' या विषयावर साधनव्यक्ती म्हणून मार्गदर्शन.

● चर्चासत्रांमध्ये शोधनिबंध वाचन

१. शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ, कोल्हापूर व न्यू कॉलेज, कोल्हापूर यांच्या वतीने दि. २५ व २६ फेब्रुवारी २०२२ रोजी आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये '१९९० नंतरच्या कादंबरीतील पर्यावरणीय संवेदना' या विषयावर शोधनिबंध वाचन.

● कार्यशाळेचे आयोजन

१. 'मुलाखत : एक कौशल्य' या विषयावरील कार्यशाळेचे आयोजन, नाइट कॉलेज, कोल्हापूर दि. १२ मार्च २०२२.

२. मराठी भाषा आणि रोजगाराच्या संधी, नाइट कॉलेज कोल्हापूर, दि. २८ जून २०२१.

● चर्चासत्रे/कार्यशाळा सहभाग

१. श्री शहाजी छत्रपती महाविद्यालय, कोल्हापूर, अभिनय कौशल्य प्रशिक्षण कार्यशाळा, दि. ३० डिसेंबर २०२१.

२. लिंगसमभाव कार्यशाळा, न्यू कॉलेज, कोल्हापूर दि. ९ व १० एप्रिल २०२२.

● विस्तार व सेवा कार्य

१. शाहू महाराजांच्या विचारांची प्रासंगिकता, व्याख्यान, प्रतिष्ठान महाविद्यालय, पैठण, दि. २६ जून २०२१.
२. छ. शाहू महाराजांचे जीवनकार्य, व्याख्यान, शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बार्शी, दि. २६ जून २०२१.
३. आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार, डॉ. एन. डी. पाटील, व्याख्यान, महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कोल्हापूर जिल्हा, दि. १५ जुलै २०२२.
४. सत्यशोधक विद्यादेवी सावित्रीबाई रोडे, व्याख्यान, विठ्ठलराव शिंदे कला महाविद्यालय, टेंभूर्णी, दि. १८ जुलै २०२१.
५. मराठी भाषा व रोजगाराच्या संधी, व्याख्यान, विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठवडगाव, दि. १० ऑगस्ट २०२१.
६. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मायणी व ग. दि. माडगूळकर स्मारक समिती, शेटफळे आयोजित डॉ. सयाजीराजे मोकाशीलिखित 'माणदेशातील माणिकमोती' या ग्रंथाच्या प्रकाशनाचे प्रमुख पाहुणे व ग्रंथावर भाष्य, दि. १ ऑक्टो. २०२१.
७. उद्घाटक, महाराष्ट्र राज्य अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कोल्हापूर जिल्हा, प्रेरणा मेळावा, दि. १७ ऑक्टो. २०२१.
८. सहभाग, लोकराजा शाहू संविधान संवाद प्रशिक्षण केंद्र व अनिस, कोल्हापूर यांच्या वतीने संविधान संवाद यात्रा प्रारंभ व न्यू कॉलेजमध्ये प्रास्ताविकेचे वाचन, दि. २६ नोव्हेंबर २०२२.
९. डॉ. कृष्णा इंगोले लिखित 'आस्थेची माणसे' या ग्रंथाचे प्रकाशन, ग्रंथावर भाष्य दि. २१ डिसेंबर २०२१.
१०. मराठी भाषा व रोजगाराच्या संधी, व्याख्यान, वसुंधरा कला महाविद्यालय, जुळे सोलापूर दि. १८ जाने. २०२२.
११. मराठी वैचारिक वाङ्मयाचा इतिहास, व्याख्यान, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, दि. १४ फेब्रुवारी २०२२.
१२. सत्यशोधकीय पत्रकारिता, व्याख्यान, भाई दाजिबा देसाई प्रतिष्ठान बेळगाव व शेका पक्ष, कोल्हापूर, दि. १८ मार्च २०२२.
१३. सभेत बोलावे कसे? व्याख्यान, राजर्षी शाहू कृषी महाविद्यालय, कोल्हापूर, दि. २८ मार्च २०२२.
१४. उद्घाटक, लिंगभाव समानता कार्यशाळा, न्यू कॉलेज व अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कोल्हापूर, दि. ९ व १० एप्रिल २०२२.
१५. फुले-शाहू-आंबेडकरांच्या विचारांची आजची प्रस्तुतता, व्याख्यान, अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कणेरी, ता. कागल, दि. १४ एप्रिल २०२२.
१६. म. फुले यांचा सार्वजनिक सत्यधर्म, व्याख्यान, प्रबोधन सेवासंस्था, कोल्हापूर, दि. २३ एप्रिल २०२२.
१७. राजर्षी शाहू महाराजांचे विचारकार्य व आजची प्रस्तुतता, व्याख्यान, कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, इस्लामपूर दि. ६ मे २०२२.
१८. सहभाग, महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, विशेष प्रशिक्षण शिबिर, पाटगाव, जि. कोल्हापूर, दि. ७ व ८ मे २०२२.
१९. अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीच्या 'वारसा संतांचा-अंधश्रद्धा निर्मूलनाचा' या जनप्रबोधन यात्रेचे मंगळवेढा येथे आयोजन, दि. २२ मे २०२२.
२०. राजर्षी शाहू महाराजांचे ब्राह्मणेतर चळवळीतील योगदान, व्याख्यान, राजर्षी शाहू स्मारक ट्रस्ट, कोल्हापूर, दि. २२ जून २०२२.
२१. परीक्षक, वक्तृत्व स्पर्धा, शिवाजी विद्यापीठाचा

- ४१ वा जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव, शिवाजी कॉलेज, सातारा, दि. २० डिसेंबर २०२२.
२२. परीक्षक, वादविवाद स्पर्धा, शिवाजी विद्यापीठाचा ४१ वा जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव, शिवाजी कॉलेज, सातारा, दि. २० डिसेंबर २०२२.
२३. परीक्षक, वक्तृत्व स्पर्धा, शिवाजी विद्यापीठाचा ४१ वा मध्यवर्ती युवा महोत्सव, संत गजानन महाराज अभियांत्रिकी महाविद्यालय, महागाव, ता. गडहिंग्लज, दि. २७ डिसेंबर २०२१.
२४. परीक्षक, कर्मवीर भाऊराव पाटील राज्यस्तरीय महाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी व सद्गुरू गाडगे महाराज महाविद्यालय, कराड, दि. २९ व ३० मार्च २०२२.
- ◆

शैक्षणिक अहवाल २०२१-२२

वार्षिक क्रीडा अहवाल

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत कोल्हापूर झोनल स्पोर्ट्स मार्फत घेण्यात आलेल्या बास्केटबॉल, अॅथलेटिक्स, क्रिकेट, बॉक्सिंग, कुस्ती, तायक्रान्दो व स्विमिंग आदी स्पर्धेमध्ये आमच्या खेळाडूंनी भाग घेऊन घवघवीत या संपादन केले. तसेच इंटर झोनल, राज्यस्तरीय, इंटर युनिव्हर्सिटी व खेळो इंडिया स्पर्धेत भाग घेऊन या संपादन केले.

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत कोल्हापूर येथे झालेल्या बास्केटबॉल स्पर्धेत सिनियर महाविद्यालयातील मुलांच्या संघाने तृतीय क्रमांक मिळविला व या संघाची इंटर झोनल स्पर्धेसाठी निवड झाली. त्या ठिकाणी या संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला या संघाचे नेतृत्व व्यंकटेश अपगोळ याने केले. ग्वालेर येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी श्री.अभिषेक पाटील, स्वप्नेश सुतार व इंद्रजीत पाटील या तीन खेळाडूंची निवड झाली.

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत अर्जूननगर येथे झालेल्या झोनल क्रिकेट स्पर्धेमध्ये आपल्या सिनियर महाविद्यालयातील मुलांच्या संघाने तृतीय क्रमांक मिळविला

व या संघाची कागल येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेसाठी निवड झाली. या ठिकाणीही या संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला. या संघाचे नेतृत्व अनिकेत नलवडे याने केले. पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी अथर्व शिंदे, प्रतिक कदम, तुषार पाटील व अनिकेत नलवडे या चार खेळाडूंची निवड झाली.

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत सातारा येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेमध्ये मंगलोर येथे झालेल्या ऑल इंडिया स्पर्धेसाठी शुभम पाटील व प्रविण हदिमणी या दोन खेळाडूंची निवड झाली.

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत इचलकरंजी येथे झालेल्या इंटर झोनल कुस्ती स्पर्धेमध्ये ओमकार लाड याची भिवणी येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी निवड झाली.

शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत कोल्हापूर येथे झालेल्या इंटर झोनल बॉक्सिंग स्पर्धेमध्ये श्रद्धा भेंडिगिरी या विद्यार्थिनीने गोल्ड मेडल मिळविले व त्याची जालंधर येथे झालेल्या ऑल इंडिया स्पर्धेसाठी निवड झाली.

डॉ. एस. जे. फराकटे

शारीरिक शिक्षण संचालक

जिमखाना अहवाल

१. अॅथलेटिक्स :

१. हदिमनी प्रविण लक्ष्मण बी.ए.भाग.२

: कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमध्ये १००, २०० मी. धावणे मध्ये-द्वितीय क्रमांक व ४ X १०० मी.रिले मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला. तसेच सातारा येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेमध्ये १०० मी.धावणे मध्ये द्वितीय २०० मी.धावणे मध्ये तृतीय क्रमांक मिळविला.

२. पाटील शुभम जगन्नाथ बी.कॉम.भाग.३

: कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमध्ये ८०० मी धावणे, १५०० मी.धावणे स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला. तसेच सातारा येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेमध्ये १०० मी.धावणे मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.

३. पाटील कृष्णात आनंदा : कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमधील ४००मी.हार्डल्स स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला. ४ X १०० मी.रिले मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.
४. स्टेजू वर्गीस : कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमधील ४ X १०० मी. रिले मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.
५. बावडेकर सौरभ संजय : कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमधील ४ X १०० मी.रिले मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.
६. संकपाळ प्रगती रामचंद्र : कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेमधील लांब उडी व ट्रिपल जंप या स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांक मिळविला. तसेच सातारा येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेमधील लांब उडी व ट्रिपल जंप या स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांक मिळविला.

२. बॉक्सिंग
भेंडिगिरी श्रद्धा शंकर : कोल्हापूर येथे झालेल्या इंटर झोनल बॉक्सिंग स्पर्धेमध्ये तिने गोल्ड मेडल मिळविले.

३. कुस्ती

१. लाड ओमकार केरबा : इचलकरंजी येथे झालेल्या झोनल कुस्ती स्पर्धेमध्ये त्याने द्वितीय क्रमांक मिळविला. तसेच इचलकरंजी येथे झालेल्या इंटर झोनल कुस्ती स्पर्धेमध्ये त्याने द्वितीय क्रमांक मिळविला.
२. सिद्ध उदय रामचंद्र : इचलकरंजी येथे झालेल्या झोनल कुस्ती स्पर्धेमध्ये त्याने तृतीय क्रमांक मिळविला. तसेच इचलकरंजी येथे झालेल्या इंटर झोनल कुस्ती स्पर्धेमध्ये निवड झाली.

४. तायक्रांदो

१. तोरस्कर रितेश राजेंद्र : आजरा येथे झालेल्या झोनल तायक्रांदो स्पर्धेमध्ये त्याने प्रथम क्रमांक मिळविला.
२. शिंदे वरुण नितीन : आजरा येथे झालेल्या झोनल तायक्रांदो स्पर्धेमध्ये त्याने द्वितीय क्रमांक मिळविला.

५. बास्केटबॉल

कोल्हापूर येथे झालेल्या झोनल बास्केटबॉल स्पर्धेमध्ये सिनियर महाविद्यालयातील मुलांच्या संघाने तृतीय क्रमांक मिळविला. तसेच इंटर झोनल स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.

१. पाटील श्रेयस राजेंद्र	: B.Com.III	४. महापुरे अर्जून रमेश
२. गोंविद अपगोळ व्यंकटेश मारुती	: B.A.II	५. पाटील अभिषेक अजय
३. पाटील इंद्रजीत मारुती	: B.A.II	६. पाटील प्रविण मारुती
		७. तोरस्कर रितेश राजेंद्र

८. सुतार स्वप्नेश विनोद
९. पाटोळे सुरज संजय
१०. भानुसे वेदांत अशोक

११. शिंदे जयंत दिलीप
१२. पाटोळे रोहित संजय

६. क्रिकेट

अर्जूननगर येथे झालेल्या झोनल क्रिकेट स्पर्धेमध्ये सिनियर महाविद्यालयातील मुलांच्या संघाने तृतीय क्रमांक मिळविला. तसेच कागल येथे झालेल्या इंटर झोनल स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.

१. नलवडे अनिकेत संदिप
२. कदम निलकुवर सचिन
३. पाटील हर्षवर्धन तानाजी
४. पाटील तुषार अनिल
५. शिंदे अथर्व श्रीकांत
६. नलवडे शुभम रंजित
७. पानचाळ पवण बापू
८. जगताप विश्वजीत विश्वनाथ

९. सांगावकर करण अनिल
१०. कवाळे अलकेश अतुल
११. कदम प्रतिक प्रविणकुमार
१२. केळूसकर ऋतुराज पासाण्णा
१३. पाटील ओमकार प्रकाश
१४. पठाण सोहेल सलिम
१५. मजलीकर ओमकार सुनिल
१६. भोसले साहिल मधूकर

७. पाटील इंद्रजीत मारुती : ग्वालेर येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी बास्केटबॉल स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
B.Com.III
८. पाटील अभिषेक अजय : ग्वालेर येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी बास्केटबॉल स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
B.A.II
९. सुतार स्वप्नेश विनोद : ग्वालेर येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी बास्केटबॉल स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
B.A.I
१०. भेंडिगिरी श्रद्धा शंकर : जालंधर येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी बॉक्सिंग स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
M.A.I (Eng)
११. हृदिमनी प्रविण लक्ष्मण : मंगलोर येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी अॅथलेटिक्स स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
B.A.II
१२. पाटील शुभम जगन्नाथ : मंगलोर येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी अॅथलेटिक्स स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
B.Com.III
१३. मोरे प्रथमेश सदाशिव : भुवनेश्वर येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी स्विमिंग स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड. तसेच खेळो इंडिया स्पर्धेसाठी निवड.
B.Com.III
१४. परुळेकर अवधूत सुनिल : भुवनेश्वर येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी स्विमिंग स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड तसेच खेळो इंडिया स्पर्धेसाठी निवड.
B.A.I

१५. लाड ओमकार केरबा : भिवनी येथे झालेल्या ऑल इंडिया इंटर युनिव्हर्सिटी
M.A.I कुस्ती स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
१६. नलवडे अनिकेत संदिप : पुणे येथे झालेल्या नॅशनल स्पर्धेसाठी महाराष्ट्र संघातून निवड
B.Com.II
१७. पाटील तुषार अनिल : राजस्थान येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी क्रिकेट
B.A.II स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
१८. शिंदे अथर्व श्रीकांत : राजस्थान येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी क्रिकेट
B.Com.I स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
१९. कदम प्रतिक प्रविणकुमार : राजस्थान येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय इंटर युनिव्हर्सिटी क्रिकेट
B.Com.II स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.
२०. अभिषेक निशाद : सुरत येथे झालेल्या १९ वर्षांखालील कुचबिहार करंडक क्रिकेट
B.Com.I स्पर्धेसाठी महाराष्ट्र संघातून निवड झाली. त्यामध्ये त्याने सर्वात जास्त
विकेट्स घेतल्या. बी.सी.सी.आय.ने बोलिंग स्टेटस जाहीर केले होते.
त्यामध्ये १९ वर्षांखालील जास्त विकेट घेणारा खेळाडू म्हणून घोषित
करण्यात आले.

अंतर्गत तक्रार समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या साली अंतर्गत तक्रार समितीमार्फत देशभक्त रत्नाप्पाण्णा कुंभार पुण्यतिथीनिमित्त दिनांक २२/१२/२०२१ रोजी 'लिंगभाव समानता' या विषयावर रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.

डॉ. सौ. अक्षता गावडे

बेटी बचाओ, बेटी पढाओ अभियान

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ या साली 'बेटी बचाओ, बेटी पढाओ' अभियान अंतर्गत भारतीय वायुसेना, नौदल आणि पायदल या क्षेत्रामध्ये उल्लेखनीय कामगिरी केलेल्या महिलांचे पोस्टर प्रदर्शनद्वारे माहिती विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून देण्यात आली. हा कार्यक्रम दे.भ. रत्नाप्पा कुंभार जयंतीनिमित्त दि. २३/१२/२०२१ रोजी घेण्यात आला.

प्रा. डॉ. अक्षता गावडे

महिला कक्ष

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या साली महिला कक्ष मार्फत देशभक्त रत्नाप्पाण्णा कुंभार पुण्यतिथीनिमित्त दि. २२/१२/२०२१ रोजी मेहंदी स्पर्धेचे तसेच दि. ०८/०३/२०२२ रोजी महिला दिनानिमित्त लिंगभाव समानतेकडून शाश्वत विकासाकडे या विषयावर अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीच्या सदस्यांनी आपलो विचार मांडले.

प्रा. डॉ. अक्षता गावडे

स्पर्धा परिक्षा विभाग

थोर स्वातंत्र्यसेनानी, पद्मश्री, देशभक्त डॉ. रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांच्या ११२ व्या जयंतीनिमित्त महाविद्यालयातील स्पर्धा परीक्षा विभागातर्फे ऑनलाईन सामान्यज्ञान स्पर्धा परीक्षेचे आयोजन दि. १० सप्टेंबर ते १५ सप्टेंबर २०२१ या कालावधीत करण्यात आले होते. सदर स्पर्धेमध्ये

महाराष्ट्र राज्याच्या विविध जिल्ह्यांतून एकूण ३७७ स्पर्धकांनी ऑनलाईन पद्धतीने सहभाग नोंदविला. या सामान्यज्ञान ऑनलाईन स्पर्धेचे संयोजन समन्वयक प्रा. डॉ. महेंद्रकुमार जाधव व सहसमन्वयक प्रा. डॉ. रमेश कांबळे यांनी केले.

प्रा. डॉ. महेंद्रकुमार जाधव
स्पर्धा परीक्षा विभागप्रमुख

दि. १९/०३ /२०२२ रोजी इतिहास विभागाच्या वतीने 'शाहू महाराजांचे शैक्षणिक धोरण' या विषयावर ऑनलाईन कार्यशाळा घेण्यात आली. या वेळी प्रा. डॉ. चंद्रकांत कुरणे, कोल्हापूर आणि डॉ. अर्चना जाधव कोल्हापूर; तसेच डॉ. भारत भूषण पाटील यांनी मार्गदर्शन केले.

प्रा. अभिजित कांबळे
समन्वयक
अग्रणी कॉलेज योजना

अग्रणी महाविद्यालय योजना समिती

अग्रणी महाविद्यालयाची समन्वय समिती ही शिवाजी विद्यापीठाच्या नियमानुसार करण्यात आली. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये या समितीच्या वतीने ०६ प्रस्ताव शिवाजी विद्यापीठ अग्रणी महाविद्यालयाकडे पाठविले होते. यापैकी ०४ प्रस्ताव मंजूर झाले.

दि. १९/०३ /२०२२ रोजी ग्रंथालय विभागाच्या वतीने use of library in competitive exam and research या विषयावर ऑनलाईन कार्यशाळा घेण्यात आली. या वेळी प्रा. जॉर्ज कुज, कोल्हापूर आणि प्रा. पांडुरंग पाटील, ग्रंथपाल, शहाजी कॉलेज कोल्हापूर तसेच अतुल नगरकर, बिद्री कॉलेज, कोल्हापूर यांनी मार्गदर्शन केले.

मराठी विभागाच्या वतीने दि. १२/०३/२०२२ रोजी 'मुलाखत कशी द्यावी?' या विषयावर एक दिवसीय ऑनलाईन कार्यशाळा घेण्यात आली. या वेळी प्रा. श्री. राहुल भिंगारे, कोल्हापूर आणि श्री समाधान महाजन, कोल्हापूर तसेच श्री दत्तात्रय पवार, कोल्हापूर यांनी मार्गदर्शन केले.

दि. १७/०३/२०२२ रोजी अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने 'कोविडनंतरच्या रोजगार संधी' या विषयावर ऑनलाईन कार्यशाळा घेण्यात आली. या वेळी प्रा. डॉ. अमोल मिणचेकर, कोल्हापूर आणि डॉ. दादासो माने, कोपर्डे तसेच डॉ. दीपक चव्हाण, कुडाळ यांनी मार्गदर्शन केले.

भूगोल विभाग

दिनांक १६ सप्टेंबर २०२१ रोजी भूगोल विभागाच्या वतीने जागतिक ओझोन दिनानिमित्त कार्यक्रम आयोजित केला होता. 'पर्यावरणीय दृष्टिकोनातून ओझोन वायूचे महत्त्व' या विषयावर सविस्तरपणे मार्गदर्शन केले. भूगोल विभाग प्रमुख डॉ. एस. पी. सुर्यवंशी यांनी प्रास्ताविक केले. तर प्रा. अभिजित कांबळे यांनी आभार मानले. या कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी मोठ्या संख्येने सहभाग घेतला.

भूगोल विभागाच्या वतीने दि. २७ सप्टेंबर २०२१ रोजी पर्यटन दिनानिमित्त कार्यक्रम आयोजित केला. या प्रसंगी 'पर्यटन क्षेत्रातील व्यवसायाच्या नवनवीन संधी' या विषयावर अभ्यासपूर्ण व विचार प्रवर्तक व्याख्यान दिले. कोल्हापूर जिल्ह्याचा पर्यटन दृष्टीने विचार करताना येथे अनेक जमेच्या बाजू दिसून येतात. येथे विविध पर्यटनस्थळांच्या ठिकाणी वर्षभर पर्यटकांचा ओघ असतो. त्यामुळे कोल्हापूरच्या टूरिझम क्षेत्रात अभ्यासू तरुणांना वेगवेगळ्या रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी चांगला प्रतिसाद दिला. पर्यटनातील नवनवीन संधी संदर्भातील प्रश्न विचारून माहिती करून घेतली.

दिनांक २१ डिसेंबर २०२१ रोजी भूगोल विभागामार्फत विविध भौगोलिक उपकरणांचे प्रदर्शन भरवण्यात आले होते. या प्रदर्शनाच्या माध्यमातून डॉ.

एस.पी. सूर्यवंशी सरांनी पर्जन्यमापक, तापमानदर्शक, निद्रव्य वायुभारमापक, वाऱ्याचा वेग व दिशादर्शक, प्लेन टेबल इत्यादीची माहिती विद्यार्थ्यांना दिली.

दिनांक १४ जानेवारी २०२२ रोजी भूगोल विभागामार्फत भूगोल दिनानिमित्त कार्यक्रम आयोजित केला. या प्रसंगी कोल्हापूर शहर व परिसरात वृक्षरोपण, सायकल व पदरेंली, कापडी पिशवी वापरा पर्यावरण वाचवा संदेश देणे, पर्यावरणपूरक सण साजरे करणे, नैसर्गिक रंग वापरून पोस्टर पेंटिंग इत्यादीची पर्यावरणदृष्ट्या संवर्धनासाठी उपाय सूचविले.

दिनांक २९ जानेवारी २०२२ रोजी भूगोल विभागामार्फत प्लॅस्टिक वापरा टाळा Say no to Plastic या संदर्भात जनजागृती निर्माण करण्यात आली. या प्रसंगी प्लॅस्टिकचे दुष्परिणामाबाबत माहिती दिली व पर्याय साधने, कापडी पिशवी वापरण्याचा संदेश देण्यात आला.

डॉ. एस. पी. सूर्यवंशी
भूगोल विभाग प्रमुख

कॉमर्स फोरम

दिनांक १५ सप्टेंबर २०२१ रोजी देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांच्या जयंतीनिमित्त Farmers Bill २०२० या विषयावरील भिक्तीपत्रिकेचे उद्घाटन सौ. रजनीताई मगदूम यांच्या हस्ते करण्यात आले.

दि. २१-०९-२०२१ रोजी 'नवीन शैक्षणिक धोरण' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.

दि. २३-१२-२०२१ रोजी देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त How to link aadhar card to PAN या विषयावरील भिक्तीपत्रिकेचे प्रकाशन करण्यात आले.

प्रा. अभिजीत कांबळे
कॉमर्स विभाग प्रमुख

Department Of English

The department of English organised the following events during the academic year 2020- 21 to get involved the students in the various activities to raise there morale and academic excellence for their future prospect.

- 1) The one day online Lead College Workshop was organised on the topic of **"Revisiting Marathi Dalit Autobiographies : A Bilingual Discourse"** on 29th June ,2021. The event happened with the keynote address and member of Council of Education through online mode. It was the first time that department had organised such a online workshop. The workshop completed through different sessions contained Inaugural function, Keynote speech, Lectures and Vote of thanks. Nearly more than 100 students participated in the online workshop.
- 2) Some enthuse students of the English Department and Faculties organised "Wallpaper Display Activity" on 15th September 2021,entitled ,"**The Path Breakers - Indian Independence Movement**" on the occasion of Deshbhakt Ratnappa kumbhar Jayanti.The students prepared script papers to display on the wallpaper.
- 3) The Department organised "Wallpaper Display Activity" on 23rd December 2021, entitled **"Indian Woman Freedom Fighter"** on the occasion of Deshbhakt Ratnappa Kumbhar Punyatithi .
- 4) Prof.R.P.Kamble ,former Head Deptt of English obtained Ph.D.degree on **"Exploration of Women Concerns in the Selected Plays of Poile Sengupta**

and Anupama Chandrsekhar:A Study in Comparison” in the month of January 2022.He has explored the issues regarding women’s concerns which brought on Indian stage vehemently that were opened new vistas in theatre tradition.He took the degree with great efforts and strides.

मराठी विभाग अहवाल

शिवाजी विद्यापीठाच्या मार्च २०२१ च्या परीक्षेमध्ये आपल्या महाविद्यालयातील मराठी विभागातील दोन विद्यार्थी विद्यापीठाच्या रँकिंगमध्ये आले.

श्री. आत्तार गुलाब बादशहा यांना विद्यापीठांमध्ये सहावी रँक मिळाली. तसेच कु. आरती मारुती विटे यांना ९वी रँक मिळाली आहे. विद्यापीठाच्या वतीने त्यांना रोख पारितोषिके व प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात आले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या अग्रणी महाविद्यालय योजनेच्या रिसर्च प्रमोशन ॲक्टिव्हिटी अंतर्गत मराठी विभागास ‘देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांचा पत्रव्यवहार’ या विषयावरील संशोधन प्रकल्प मंजूर झाला व त्यासाठी रुपये दहा हजार रुपयांचे अनुदान मिळाले. मराठी विभाग प्रमुख डॉ. अरुण शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली कु. प्रणोती मुळे, श्री स्वप्नील सोनवणे, कु. ऋतुजा नलवडे, श्री.सुजित तळेकर या विद्यार्थ्यांनी संशोधन प्रकल्प पूर्ण करून सादर केला. या संशोधन प्रकल्पामध्ये देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांच्या पत्रव्यवहाराचे संशोधन केले आहे व त्यांचे विषय निहाय वर्गीकरण करून, विश्लेषण त्यामधील विचार, स्वरूप विशेष, त्यांचे महत्त्व व मूल्य यांची मांडणी केली आहे. परिशिष्टामध्ये महत्त्वाची निवडक पत्रे समाविष्ट केली आहेत. १८५ पृष्ठांच्या या प्रकल्पांमधून देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांच्या पत्रव्यवहाराचे संशोधन झालेले आहे .

शिवाजी विद्यापीठाच्या अग्रणी महाविद्यालय योजनेअंतर्गत मराठी विभागाच्या वतीने ‘मुलाखत कशी द्यावी?’ (मुलाखत : एक कौशल्य) या विषयावरील कार्यशाळा दि. १२ मार्च २०२२ रोजी ऑनलाइन पद्धतीने घेण्यात आली . या कार्यशाळेचे उद्घाटन कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनचे सचिव अॅड. व्ही. एन. पाटील यांनी केले. कार्यशाळेसाठी रिसोर्स पर्सन म्हणून श्री. राहुल भिंगारे (प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ कोल्हापूर विभाग), श्री. समाधान महाजन (सहाय्यक राज्यकर आयुक्त जळगाव), श्री. दत्तात्रय पवार (सहाय्यक कामगार उपायुक्त, पुणे) यांनी मार्गदर्शन केले. या कार्यशाळेसाठी विविध महाविद्यालयातील सुमारे ६५ विद्यार्थी व प्राध्यापक उपस्थित होते.

मराठी विभाग आणि अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती कोल्हापूर यांच्यामध्ये सामंजस्य करार करण्यात आला. या करारांतर्गत अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीच्या बरोबर विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहेत.

मराठी विभाग नाइट कॉलेज कोल्हापूर व मराठी विभाग स. ब. खाडे महाविद्यालय, कोपाई यांच्यामध्ये लिंकेज करार करण्यात आला. या अंतर्गत दोन्ही महाविद्यालयांच्या मराठी विभागामार्फत संयुक्तपणे विद्यार्थी व शिक्षकांची आदानप्रदान केली जाईल व विविध उपक्रम राबविले जातील.

शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ व आक्काताई रामगोंडा पाटील कन्या महाविद्यालय, इचलकरंजी यांच्यावतीने राज्यस्तरीय निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या. या स्पर्धेमध्ये मराठी विभागातील कु. सीमा मोरे (बी. ए. भाग ३) व कु. ऋतुजा नलवडे (एम. ए. भाग एक) या विद्यार्थिनींनी निबंध पाठविला. तसेच राज्यस्तरीय कथालेखन स्पर्धेसाठी कु. सुयोगिता सुतार (बी. ए. भाग ३) या विद्यार्थिनीने कथा पाठवली.

शिवाजी कॉलेज सातारा आयोजित राष्ट्रीय स्तरावरील निबंध स्पर्धेमध्ये श्री. करण दिलीप पाटील (बी.ए. भाग १) या विद्यार्थ्याने भाग घेतला.

८ मार्च २०२२ रोजी जागतिक महिला दिनानिमित्त पार्वतीबाई कुंभार नारी जगात (महिला कक्ष), राष्ट्रीय सेवा योजना व मराठी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'लिंगभाव समानतेकडून शाश्वत विकासाकडे' या विषयावर कार्यशाळा घेण्यात आली. या कार्यशाळेमध्ये कृष्णात स्वाती (राज्य सरचिटणीस अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती महाराष्ट्र राज्य) व गौतम कांबळे (सांस्कृतिक उपक्रम प्रमुख अनिस, कोल्हापूर) यांनी मार्गदर्शन केले.

जागतिक मोडीलिपी प्रसार समिती मुंबई व मराठी विभाग नाइट कॉलेज कोल्हापूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने १ मे २०२२ रोजी महाराष्ट्र दिनानिमित्त राज्यस्तरीय मोडी सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धा व मोडी शीघ्र लिप्यंतर स्पर्धा घेण्यात आल्या. या स्पर्धेसाठी नाशिक, सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्याच्या विविध भागांतून विद्यार्थी उपस्थित होते.

देशभक्त रत्नाप्पाणा कुंभार यांची जयंती (१५ सप्टेंबर) व स्मृतिदिन (दि २३ डिसेंबर) निमित्त मराठी विभागाच्या वतीने 'सांजवात' हे भितीपत्रक प्रसिद्ध करण्यात आले.

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांचे 'मोडीलिपी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' व 'मुद्रितशोधन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' हे दोन कोर्स मराठी विभागास मंजूर झालेले असून ते घेण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

डॉ.अरुण शिंदे

प्राध्यापक व मराठी विभागप्रमुख

राष्ट्रीय सेवा योजना

महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये प्रथम व द्वितीय वर्षामध्ये एकूण १०० शंभर विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे.

कोल्हापूर महानगरपालिकेच्या वतीने covid-19 प्रतिबंधक लसीकरण कॅम्प दिनांक २९ ऑक्टोबर २०२१ रोजी डी. आर. के. कॉलेज ऑफ कॉमर्समध्ये घेण्यात आला. या कॅम्पचे आयोजन करण्यात विद्यार्थ्यांनी पुढाकार घेतला. तसेच महाविद्यालयातील पात्र विद्यार्थ्यांनी लसीकरण केले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त ६ डिसेंबर २०२१ रोजी बाबासाहेबांच्या प्रतिमेस अभिवादन करण्यात आले.

शारदाबाई गोविंदराव पवार अध्यासन, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांच्या वतीने क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंतीनिमित्त ३ जानेवारी २०२२ रोजी 'जबरदस्ती कसली मर्दानगी?' या विषयावर परिसंवाद आयोजित करण्यात आला. यामध्ये महाविद्यालयातील तीन विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला.

३ जानेवारी २०२२ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त महाविद्यालयात सावित्रीबाई फुले यांच्या प्रतिमेचे पूजन व अभिवादन करण्यात आले. या प्रसंगी माजी प्राचार्य डॉ. एस. बी. पाटील यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

दिनांक २५ जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय मतदार दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी लोकशाहीवर निष्ठा ठेवण्याची शपथ स्वयंसेवकांनी घेतली.

महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती कोल्हापूर जिल्ह्याच्या वतीने दिनांक ९ व १० एप्रिल २०२२ रोजी न्यू कॉलेज, कोल्हापूर येथे 'लिंगभाव समानता' या विषयावरील कार्यशाळा घेण्यात आली. या कार्यशाळेमध्ये सामंजस्य करारांतर्गत कार्यक्रम अधिकारी डॉ. अरुण शिंदे व सहा विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

शिवाजी विद्यापीठ व सकाळ मीडिया प्रायव्हेट लिमिटेड यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक २२ एप्रिल २०२२ रोजी पंचगंगा घाट स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले. यामध्ये महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला.

राजर्षी शाहू स्मृती शताब्दिनिमित्त दिनांक ६ मे २०२२ रोजी जुना राजवाडा, भवानी मंडप, कोल्हापूर येथे 'वारसा राजर्षी शाहूंचा - जागर युवाशक्तीचा' या अंतर्गत सामाजिक प्रबोधनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. यामध्ये महाविद्यालयातील स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला.

राजर्षी शाहू स्मृती शताब्दी दिनानिमित्त दिनांक ६ डिसेंबर २०२२ रोजी राजर्षींच्या प्रतिमेचे पूजन व अभिवादन करण्यात आले. याप्रसंगी कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर अरुण शिंदे यांनी मार्गदर्शन केले. या दिवशी '१०० सेकंद राजर्षी शाहूंचाठी' या उपक्रमांतर्गत राजर्षींना अभिवादन करण्यात आले.

शिवाजी विद्यापीठाचा विद्यार्थी विकास विभाग व बहाई अकॅडमी, पाचगणी यांच्या वतीने दिनांक ५ ते ७ मे २०२२ या कालावधीत पाचगणी येथे नेतृत्व विकास

शिबिर घेण्यात आले. या शिबिरासाठी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी घाडगे धैर्यशील आबासाहेब (बी.ए. भाग एक) यांची निवड झाली व त्याने शिबिरांमध्ये सहभाग घेतला.

अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, कोल्हापूर जिल्ह्याच्या वतीने दिनांक ७ व ८ मे २०२२ रोजी पाटगाव, ता.भुदरगड, जिल्हा कोल्हापूर येथे विशेष प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन करण्यात आले. या शिबिरामध्ये सामंजस्य करारांतर्गत शिक्षक व विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

जागतिक सायकल दिनानिमित्त ३ जून २०२२ रोजी कोल्हापूर शहरातून सायकल रॅली काढण्यात 'सायकल वापरा आणि पर्यावरण व आरोग्याचे संवर्धन करा' हा संदेश रॅलीमधून देण्यात आला. या रॅलीमध्ये राष्ट्रीय राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विद्यार्थी व शिक्षक सहभागी झाले होते. कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनचे पदाधिकारी तसेच डी. आर. के. कॉलेज व शहाजी लॉ कॉलेजमधील विद्यार्थी व शिक्षकही रॅलीमध्ये सहभागी झाले होते.

डॉ. अरुण शिंदे
कार्यक्रमाधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनचे नव निर्वाचित संचालक मंडळाचा
सत्कार करताना प्र. प्राचार्य डॉ. एस. जे. फराकटे सर

सेवानिवृत्त

प्रा. सौ. एस. सी. मुगळी
कनिष्ठ विभाग - मराठी

श्री अनिल घाटगे
अधिक्षक

डॉ. आर. पी. कांबळे
प्राध्यापक-इंग्रजी विभाग

Vision

Education for the deprived ones

Mission

Affording an opportunity for pursuit of higher education to the deprived and depressed but determined to find a place in the sun.

Objectives and Goals

- To bring the dropped out students into the main stream of education, by giving admissions to below average students who are not getting admissions in regular colleges.
- To provide educational facilities to students deprived of higher education due to their employment or self employment and desirous of taking higher education.
- To provide educational facilities to women who are unable to pursue higher education because of their domestic duties and responsibilities.
- To create awareness in society of "Earn and Learn" system.